

MOLIÈRE

SCAPIN'İN
DOLAPLARI

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN: BERNA GÜKEN

Genel Yayın: 5605

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyuluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

MOLIERE
SCAPIN'IN DOLAPLARI

ÖZGÜN ADI
LES FOURBERIES DE SCAPIN

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN
BERNA GÜKEN

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2021
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
DENİZ RESUL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
BURÇIN AKGÖNÜL EYOL

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

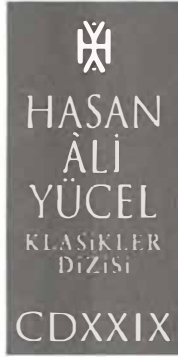
1. BASIM, TEMMUZ 2022, İSTANBUL

ISBN 978-625-429-161-6 (CİLTİ)
ISBN 978-625-429-160-9 (KARTON KAPAKLI)

BASKI-CİLT
UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
KERESTECİLER SİTESİ FATİH CADDESİ YÜKSEK SOKAK NO: 11/1 MERTER
GÜNGÖREN İSTANBUL
Tel. (0212) 637 04 11 Faks: (0212) 637 37 03
Sertifika No: 45162

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

MOLIERE

SCAPIN'İN DOLAPLARI

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN:
BERNA GÜKEN

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Kişiler

ARGANTE	Octave ile Zerbinette'in babası.
GÉRONTE	Léandre ile Hyacinte'in babası.
OCTAVE	Argante'in oğlu, Hyacinte'in sevgilisi.
LÉANDRE	Géronte'un oğlu, Zerbinette'in sevgilisi.
ZERBINETTE	Oyunun sonunda Argante'in kızı olduğu ortaya çıkacak sözde Mısırlı,* Léandre'in sevgilisi.
HYACINTE	Géronte'un kızı, Octave'in sevgilisi.
SCAPIN**	Léandre'in uşağı, bir düzenbaz.
SYLVESTRE	Octave'in uşağı.
NÉRINE	Hyacinte'in dadısı.
CARLE	Bir düzenbaz.
İKİ TAŞIYICI	
<i>Oyun Napoli'de geçer.</i>	

-
- * Burada "Çingene" anlamında. 15. yüzyılda Batı Avrupa'ya göç eden ilk Çingeneler "Küçük Mısır"dan geldiklerini iddia ettikleri için Avrupalılar onlara Egypt/Egypte (sırasıyla İngilizce ve Fransızcada "Mısır") kelimesinden türettikleri Egyptien/Egyptian veya Gitan/Gypsy ismini vermiştir. (ç.n.)
 - ** İtalyan Commedia dell'arte geleneğinin ünlü uşak tiplerinden Scapino'nun Fransız tiyatrosundaki karşılığı. İsmi İtalyancada "kaçmak" anlamına gelen *scappare* fiilinden türetilmiştir. Nitekim Scapino/Scapin kavgadan, hatta kendi başlattığı kavgalardan bile kaçmasıyla meşhurdur. (ç.n.)

I. Perde

1. Sahne

(Octave, Sylvestre.)

OCTAVE

Ah! Âşık bir kalp için ne can sıkıcı haberler bunlar! Nasıl bir duruma düştüm ben böyle! Sylvestre, demek limanda babamın şehre döndüğünü duydun ha?

SYLVESTRE

Evet.

OCTAVE

Hem de bu sabah?

SYLVESTRE

Hem de bu sabah.

OCTAVE

Ve beni evlendirmek niyetiyle?

SYLVESTRE

Evet.

OCTAVE

Senyör Géronte'un kızıyla?

SYLVESTRE

Senyör Géronte'un kızıyla.

OCTAVE

Ve bu kızın Taranto'dan sırf bunun için çağrıldığını duy-
dun öyle mi?

SYLVESTRE

Evet.

OCTAVE

Ve bütün bu haberleri amcamdan duydun?

SYLVESTRE

Amcanızdan duydum.

OCTAVE

Ona da bu haberleri mektupla bizzat babam bildirmiş?

SYLVESTRE

Mektupla, evet.

OCTAVE

Yani amcamın bizim meselelerden haberi var diyorsun?

SYLVESTRE

Hem de hepsinden.

OCTAVE

Ah! Konuşsana be adam, ağzından lafları kerpetenle alı-
yorum resmen.

SYLVESTRE

Ben daha ne diyeyim ki? Hiçbir ayrıntıyı unutmadınız,
her şeyi olduğu gibi sayıp döktünüz.

OCTAVE

En azından bana bir akıl ver. Bu zor durumda ne yapma-
lıyım onu söyle.

SYLVESTRE

İnan olsun ne desem boş! Ben de en az sizin kadar şaşkı-
nım, bana da birileri akıl verse hiç fena olmazdı doğrusu.

OCTAVE

Bu lanet dönüş beni mahvetti.

SYLVESTRE

Alın benden de o kadar.

OCTAVE

Babam olanları öğrenince beni azar yağmuruna tutacak.

SYLVESTRE

Azar hadi neyse, keşke ben de o kadarla yırtabilsem!
Ama yok, sizin çılgınlıklarınızın bedelini ben çok daha
pahaliya ödeyeceğim; omuzlarıma inecek sopa yağmur-
larını taşıyan bulutları şimdiden görür gibiyim.

OCTAVE

Ey Tanrım! İçinde bulunduğum bu zor durumdan nasıl
çıkacağım ben?

SYLVESTRE

Bunu kendinizi o duruma sokmadan önce düşünecekti-
niz.

OCTAVE

Ah! Yersiz öğütlerin beni canımdan bezdiriyor.

SYLVESTRE

Asıl sizin düşüncesiz eylemlerinizi beni canımdan bezdi-
riyor.

OCTAVE

Ne yapmalı? Ne karar vermeli? Nasıl bir çareye başvur-
malı?

2. Sahne

(Scapin, Octave, Sylvestre.)

SCAPIN

Bu ne hal Senyör Octave, neyiniz var? Neler oluyor? Bu
ne karmaşa! Sizi pek perişan gördüm.

OCTAVE

Ah Scapin'ciğim, ben mahvoldum, durumum ümitsiz,
dünyanın en bahtsız adamıyım.

SCAPIN

Nasıl olur?

OCTAVE

Başıma gelenleri duymadın mı?

SCAPIN

Hayır.

OCTAVE

Babam Senyör G ron te'la buraya geliyormuř, beni evlendirmek istiyorlarmıř.

SCAPIN

Ee ne olmuş? Felaket bunun neresinde?

OCTAVE

Heyhat! Endiřemin nedenini bilmiyor musun?

SCAPIN

Bilmiyorum, ama bunu    renmem tamamen sizin elinizde. Üstelik ben teselli etmesini bilen, genç insanların meseleleriyle yakından ilgilenen bir adamımdır.

OCTAVE

Ah Scapin! E  er bir yolunu bulur, bir kurnazlık düşünür de beni bu zor durumdan kurtarabilirsen sana ölünceye dek minnettar kalırım.

SCAPIN

Aslına bakarsanız ben bir işe bir kez burnumu sokmaya karar verdim mi imk nsız diye bir şey tanımam. Hiç şüphe yok, Tanrı bana kıvrak oyunlarla, ince kurnazlıklarla dolu bir zekâ bahşetmiş. Ne yazık ki cahil insanlar bunlara dolap çevirmek diyor. Hem övünmek gibi olmasın ama bu asil meslekte benden daha maharetlisi, daha entrikacısı, daha muzaffer de görülmemiştir hani. Ama ne yaparsın! Bu devirde kimsede yetene  e saygı kalmadı ki. Ben de başıma o malum iř geldi  inden beri bütün bunlardan uzak duruyorum.

OCTAVE

Nasıl? Hangi iř Scapin?

SCAPIN

Kanunla aramı bozan bir iř.

OCTAVE

Kanunla mı?

SCAPIN

Evet, aramızda ufak bir sürtüşme yaşandı da.

SYLVESTRE

Kanunla senin aranda?

SCAPIN

Evet. Bana çok kötü davrandı. Ben de çağdaşlarımın nankörlüğünden öyle yaka silktim ki artık hiçbir şeye karışmama kararı aldım. Yeter ama canım. Neyse, siz bana kendi maceranızı anlatın.

OCTAVE

Bildiğin gibi Scapin, Senyör G ronte ile babam iki ay önce ikisinin de menfaatini ilgilendiren bir i  için denize açılmışlardı.

SCAPIN

Bundan haberim var.

OCTAVE

Ve babalarımız giderken L andre ile beni burada bırakmışlardı, beni Sylvestre'in, L andre'ı ise senin gözetiminde.

SCAPIN

Öyle. Ben de görevimi layığıyla yerine getirdim zaten.

OCTAVE

Bir süre sonra L andre Mısırlı genç bir kıza rastlayıp ona  şık oldu.

SCAPIN

Bundan da haberim var.

OCTAVE

 kimiz çok sıkı dost olduğumuz için sırrını hemen benimle paylaştı ve beni kızı görmeye götürdü. Doğrusu kızı güzel buldum, ama onun beklediği kadar güzel de bulmadım. Bana her gün ondan bahsetmeye ba ladı, kızın güzelliğini, zarafetini abarta abarta bir hal oldu, zek sını  ve  ve bitiremedi, ettikleri sohbetleri tek bir kelimesini bile atlamadan, ayıla bayıla, beni bunların dünyanın

en esprili sözleri olduğuna ikna edene kadar anlattı da anlattı. Zaman zaman anlattığı şeylere yeterince duyarlı olmadığım için bana çatar, beni sürekli aşkın ateşini umursamamakla suçlardı.

SCAPIN

Lafın nereye gittiğini hâlâ anlamış değilim.

OCTAVE

Bir gün Léandre kalbinin sahibini alıkoyanların evine giderken ben de ona eşlik ettim. Sapa sokaklardan birindeki bir evden hıçkırıklarla karışık sızlanmalar yükseldiğini duyduk. Sebebini sorduk. Bir kadın iç geçirerek bize orada perişan halde yabancılarla karşılaşacağımızı ve yüreğimiz taş olsa bile böyle bir manzaraya dayanamayacağımızı söyledi.

SCAPIN

Bakalım bütün bunlar bizi nereye götürecekt?

OCTAVE

Merakımı yenemeyip Léandre'ı eve girip olanları görmeye zorladım. Bir salona girdik. Salonda ölmek üzere yaşlı bir kadın, başında da ağlayıp sızlayan bir hizmetçi kadın ile gözyaşlarına boğulmuş bir kız vardı, görüp görebileceğin en güzel, en yürek sızlatan kız.

SCAPIN

Ah şimdi anlaşıldı!

OCTAVE

Başkası olsa böyle bir halde korkunç gözükürdü çünkü üzerinde kıyafet namına basit bir etekten ve pamuklu bir gömlekten başka bir şey yoktu; dağınık saçları, başındaki uçları yukarıya kıvrılmış sarı bonenin altından omuzlarına dökülmüştü. Ama bu halde bile güneş gibi parlıyordu ve şahsından sadece güzellik ve zarafet akıyordu.

SCAPIN

Lafın nereye gittiğini görür gibiyim.

OCTAVE

Eğer onu o halde görseydin sen de vurulurdun Scapin.

SCAPIN

Ah ama bundan hiç şüphem yok; hatta görmeden bile onun pek güzel olduğunu görebiliyorum.

OCTAVE

Gözyaşları yüzü bozan o çirkin gözyaşlarından değildi. Ağlarken bile insanın içini cız ettiren bir zarafeti vardı ve kederi dünyanın en güzel kederiydi.

SCAPIN

Hepsini görür gibiyim.

OCTAVE

Anneciğim dediği, ölüm döşegindeki kadının üstüne sevgiyle kapanırken evdeki herkesi de gözyaşlarına boğuyordu. Böyle iyi huylu birini görüp de yüreği parçalanmayacak kimse olabilir mi?

SCAPIN

Nitekim pek dokunaklı. Sizi ona âşık eden de bu iyi huyu oldu sanırım.

OCTAVE

Ah Scapin! Bir barbar bile ona âşık olurdu.

SCAPIN

Ona ne şüphe! Karşı koymak mümkün mü ki?

OCTAVE

Bu kederli güzelin acısını hafifletmek için sarf ettiğim birkaç sözden sonra oradan ayrıldık; Léandre'a genç kızı nasıl bulduğunu sorduğumda bana soğuk soğuk, "Eh işte, fena değil," dedi. Ses tonundaki soğukluk beni pek kızdırdı ve kızın güzelliğinin gönlümde bıraktığı etkiyi ona belli etmek istemedim.

SYLVESTRE

(*Octave'a.*)

Hikâyenizi kısa kesmezseniz yarına kadar buradayız demektir. İzin verin ben iki kelimeyle izah edeyim.

(*Scapin'e.*)

Bizimkinin kalbi hemen o an aşkla tutuştu. Kederli güzeli teselli etmeye gitmeden yaşayamaz oldu. Sık ziyaret-

leri annenin ölümünden sonra evin kâhyası haline gelen hizmetçi kadın tarafından yasaklandı; bizimki de derin bir ümitsizliğe düştü. Israr etti, yalvardı, yakardı ama hepsi nafile. Ona kızın paradan puldan, hamiden yoksun olsa da namuslu bir aileden geldiği, kızla evlenmediği sürece peşinde koşamayacağı söylendi. Tabii bu güçlükler bizimkinin aşkını daha da körükledi. Kafasında durumu evirdi çevirdi, ölçtü biçti ve kararını verdi. Ve işte karşında üç günlük taze bir damat duruyor.

SCAPIN

Anlıyorum.

SYLVESTRE

Şimdi bütün bunlara bir de iki aydan önce dönmeyeceği düşünülen babanın ani gelişini, amcanın bizim gizli evliliği keşfedişini ve babasının bizimkini Senyör Géronte'un Taranto'da evlendiği söylenen ikinci karısından doğan kızıyla evlendirmek isteyişini ekle.

OCTAVE

Ve bütün bunlara o güzel kızın içinde bulunduğu yoksulluğu ve benim onu kurtarmak konusundaki aczimi de ekle.

SCAPIN

Aman canım hepsi bu mu? Lafını etmeye değmeyecek bir mesele için ikiniz de amma gerilmişsiniz yahu. Demek onca velvele bunun içindi. Şuncacık meselenin bile üstesinden gelememeye utanmıyor musun sen? Hay şeytan! Eşek kadar olmuşsun, hâlâ kafanda meselenizi rayına koyacak şöyle ince bir kurnazlık, küçük bir dala-vere düşünemiyor musun? Pes vallahi! Seni beceriksiz! O iki ihtiyarı hele benim elime vereceksiniz, ikisini birden suya götürür susuz getiririm. Daha parmak kadar-ken oynadığım oyunlarla dört bir yana nam salmıştım ben.

SYLVESTRE

Tanrı'nın sendeki yetenekleri bana vermediği, bende senin gibi kanunla aramı bozacak zekâ olmadığı doğrudur.

OCTAVE

İşte benim tatlı Hyacinte'im de geliyor.

3. Sahne

(*Hyacinte, Octave, Scapin, Sylvestre.*)

HYACINTE

Ah Octave! Sylvestre'in Nérine'e söyledikleri doğru mu? Babanız şehre dönüyor ve sizi evlendirmek mi istiyor?

OCTAVE

Evet, benim güzel Hyacinte'im, bu haber bana da büyük bir darbe oldu. Fakat neler görüyorum? Siz ağlıyorsunuz! Bu gözyaşlarının nedeni nedir? Söyleyin, yoksa sadakatsizlik etmemden mi kuşkulaniyorsunuz? Size olan aşkımdan emin değil misiniz?

HYACINTE

Eminim Octave, beni sevdiğinizden eminim. Fakat beni daima seveceğinizden emin değilim.

OCTAVE

Sizi bir kez sevenin ömür boyu sevmemesi mümkün mü ki?

HYACINTE

Octave, duyduğuma göre sizin cinsinizin sevgisi bizimkinden daha kısa ömürlüymüş ve erkeklerin gösterdiği aşk doğduğu gibi sönmeyen ateşlere benzermiş.

OCTAVE

Ah benim sevgili Hyacinte'im, benim kalbim diğer erkeklerinkine benzemez ve içimden bir ses sizi mezara kadar seveceğimi söylüyor.

HYACINTE

Söylediğiniz gibi hissettiğinize inanıyorum, sözlerinizin samimiyetinden şüphe etmiyorum. Fakat daha yüksek bir otoritenin kalbinizde bana karşı beslediğiniz sevgi dolu hisleri ezmesinden korkuyorum. Sizi başka biriyle evlendirmek isteyen bir babaya tâbisiniz; ve ben böyle bir felaket olursa ölüp gideceğimden eminim.

OCTAVE

Hayır güzel Hyacinte, hiçbir baba beni size ettiğim yeminden dönmeye zorlayamaz. Sizi terk edeceğime ülkemi hem de hemen bugün terk ederim daha iyi. Benimle evlendirmek istedikleri kızı daha görmeden içimde ona karşı korkunç bir nefret oluştu bile. Kulağa zalim gelecek ama dilerim deniz onun buraya ulaşmasına engel olur. O halde bırakın artık ağlamayı, benim tatlı Hyacinte'im, zira gözyaşlarınız beni öldürüyor, kalbimi paramparça ediyor.

HYACINTE

Madem öyle istiyorsunuz, gözyaşlarımı sileceğim ve sabırla Tanrı'nın hakkımda vereceği kararı bekleyeceğim.

OCTAVE

Tanrı bizim yanımızda olacaktır.

HYACINTE

Eğer bana sadık kalırsanız öyle olacaktır.

OCTAVE

Elbette sadık kalacağım.

HYACINTE

O halde ben de mesut olacağım.

SCAPIN

(*Kendi kendine.*)

İnan olsun kız hiç de aptal değilmiş! Üstelik fena da sayılmaz hani.

OCTAVE

(*Scapin'i göstererek.*)

İşte her türlü sıkıntımıza, tabii istediği takdirde, çare olabilecek bir adam.

SCAPIN

Dünya işlerine karışmayacağıma dair çok büyük yeminler ettim ben. Ama eğer ikiniz birden bana yalvarıp yakırırsanız belki...

OCTAVE

Ah! Sırf yalvarıp yakarmak bize yardım etmeni sağlayacaksa sana bütün kalbimle dümeni ele alman için yalvarıyorum.

SCAPIN

(*Hyacinte'e.*)

Peki ya siz, siz hiçbir şey demeyecek misiniz?

HYACINTE

Ben de tıpkı Octave gibi bu dünyada el üstünde tuttuğunuz ne varsa hepsinin hatırına aşkımıza destek olmanız için size yalvarıyorum.

SCAPIN

Öyleyse ben de inadı bırakıp insaniyet göstereceğim. Pekâlâ, emrinize amadeyim.

OCTAVE

İnan ki...

SCAPIN

Hişt!

(*Hyacinte'e.*)

Hadi siz gidin, içiniz rahat olsun.

(*Octave'a.*)

Size gelince, siz de babanızın gelişini metanetle göğüslemeye hazır olun.

OCTAVE

Ne yalan söyleyeyim, bu karşılaşma beni şimdiden tir tir titretiyor. Ne yapayım, bir türlü yenemediğim doğal bir çekingenliğim var.

SCAPIN

Yine de ilk çarpışmada sağlam görünmeniz şart, yoksa zayıflığınızdan yararlanıp sizi çocuk gibi parma-

ğında oynatır. Hadi şimdi kendinden emin bir adam gibi durmaya çalışın. Biraz cesur olun ve babanızın size söyleyebileceği her şeye kararlılıkla cevap vermeyi unutmayın.

OCTAVE

Elimden geleni yaparım.

SCAPIN

Demek öyle, hadi o zaman biraz alıştıрма yapalım. Rolünüzü çalışalım ve altından kalkıp kalkamadığınızı bir görelim. Hadi bakalım. Kararlı bir ifade, baş yukarıda, kendinden emin bakışlar.

OCTAVE

Böyle mi?

SCAPIN

Biraz daha.

OCTAVE

Oldu mu?

SCAPIN

Tamam. Şimdi benim şehre dönen babanız olduğumu hayal edin ve bana sanki ona cevap verir gibi kararlılıkla cevap verin. “Bu da ne demek oluyor? Seni geberesice, seni eşkıya, seni rezil, sen artık benim oğlum moğlum değilsin! Yediğin haltlardan, arkamdan çevirdiğin hain oyunlardan sonra bir de utanmadan karşıma çıkabiliyorsun ha? Sana verdiğim onca emeğin karşılığı bu mu, alçak? Ha, verdiğim emeklerin karşılığı bu mu? Bana göstermen gereken saygı bu mu? Bana gösterdiğin hürmet bu mu?” Hadi ama cevap verin! “Demek babanın rızası olmadan gizli gizli evlenme küstahlığında bulunursun ha, seni düzenbaz? Cevap ver bana, namussuz, cevap ver. Öğrenelim bakalım neymiş bahanen.” Ah ama Tanrı aşkına! Dut yemiş bülbüle döndünüz!

OCTAVE

Sanki babamı görür gibi oldum da ondan.

SCAPIN

E iyi ya, işte tam da bu yüzden öyle aval aval bakmamamız gerek.

OCTAVE

Daha metanetli olacağım ve daha kararlı cevaplar vereceğim.

SCAPIN

Söz mü?

OCTAVE

Söz.

SYLVESTRE

İşte babanız da geliyor.

OCTAVE

(Kaçarak.)

Aman Tanrım! Ben bittim!

SCAPIN

Hey! Octave, durun. Octave! Aaa, adam kaçtı gitti. Ne korkakmış yahu! İhtiyarı bekletmeyelim bari.

SYLVESTRE

Ben ona ne diyeceğim şimdi?

SCAPIN

Sen o işi bana bırak ve ben dersem he de.

4. Sahne

(Argante, Scapin, Sylvestre.)

ARGANTE

(Yalnız olduğunu sanarak.)

Böylesi hiç duyulmuş mu canım?

SCAPIN

(Sylvestre'e.)

Haberi almış ve öyle kafasını takmış ki kendi kendine yüksek sesle söyleniyor.

ARGANTE

(*Yalnız olduğunu sanarak.*)

Bu ne küstahlık!

SCAPIN

(*Sylvestre'e.*)

Bir dinleyelim bakalım.

ARGANTE

(*Yalnız olduğunu sanarak.*)

Bu parlak evlilik için bakalım bana ne bahaneler uyduracaklar, çok merak ediyorum doğrusu.

SCAPIN

(*Kendi kendine.*)

Biz orasını düşündük bile.

ARGANTE

(*Yalnız olduğunu sanarak.*)

Yoksa olayı inkâr mı edecekler?

SCAPIN

(*Kendi kendine.*)

Yoo, hiç öyle bir niyetimiz yok.

ARGANTE

(*Yalnız olduğunu sanarak.*)

Veyahut mazur göstermeye mi çalışacaklar?

SCAPIN

(*Kendi kendine.*)

Bak bu olabilir.

ARGANTE

(*Yalnız olduğunu sanarak.*)

Birtakım uydurma hikâyelerle beni ayakta uyutmaya mı kalkacaklar?

SCAPIN

(*Kendi kendine.*)

Belki.

ARGANTE

(*Yalnız olduğunu sanarak.*)

Ama ne deseler boş.

SCAPIN

(*Kendi kendine.*)

Orasını bekleyip göreceğiz.

ARGANTE

(*Yalnız olduğunu sanarak.*)

Beni kandıramazlar.

SCAPIN

(*Kendi kendine.*)

Büyük konuşmayalım.

ARGANTE

(*Yalnız olduğunu sanarak.*)

Oğlum olacak o geberesiceyi emin ellere' teslim etmesini bilirim ben.

SCAPIN

(*Kendi kendine.*)

Biz orasını da düşündük.

ARGANTE

(*Yalnız olduğunu sanarak.*)

O Sylvestre namussuzunu da eşek sudan gelinceye kadar döveceğim.

SYLVESTRE

(*Scapin'e.*)

Hah, unutsa şaşardım zaten.

ARGANTE

(*Sylvestre'i fark ederek.*)

Ah, ah! Demek buradasınız, ailemizin akıllı uslu kâhyası, gençlerin bilge kılavuzu!

SCAPIN

Beyefendi, sizi yeniden aramızda görmekten büyük mutluluk duydum.

ARGANTE

Merhaba Scapin.

(*Sylvestre'e.*)

• Argante oğlunu hapse attıracağını ima ediyor. (ç.n.)

Verdiğim emirleri pek güzel dinlemişsiniz doğrusu, oğlum da ben yokken melekler gibi uslu durmuş ha!

SCAPIN

Gördüğüm kadarıyla sıhhatiniz yerinde.

ARGANTE

Yerinde, yerinde.

(*Sylvestre'e.*) Bakıyorum gıkın çıkmıyor ha namussuz, gıkın çıkmıyor!

SCAPIN

Yolculuk nasıldı, iyi geçti mi?

ARGANTE

Ya sabır! Pek güzel geçti. Bırak da ağız tadıyla azarlayayım be adam.

SCAPIN

Azarlamak mı istiyorsunuz?

ARGANTE

Evet, azarlamak istiyorum.

SCAPIN

Peki kimi beyefendi?

ARGANTE

(*Sylvestre'i göstererek.*)

Bu alçağı.

SCAPIN

Neden?

ARGANTE

Ben yokken burada neler dönmüş duymadın mı sen?

SCAPIN

Ufak tefek bir şeyler duydum, evet.

ARGANTE

Ne demek ufak tefek! Böyle bir olay!

SCAPIN

Siz de haksız sayılmazsınız tabii.

ARGANTE

Böyle bir küstahlık!

SCAPIN

Doğrudur.

ARGANTE

Babasının rızasını almadan evlenen bir oğul!

SCAPIN

Evet, pek hoş bir durum değil tabii. Ama benim fikrime göre böyle bağırıp çağırmasanız daha iyi olur.

ARGANTE

Ama ben aynı fikirde değilim, avazım çıktığı kadar bağırmak istiyorum. Ne yani, sence kızmakta yerden göğe kadar haklı değil miyim?

SCAPIN

Elbette haklısınız. Olayı ilk duyduğumda ben de çok kızdım, hemen sizden yana oldum, hatta oğlunuzu azarlayacak kadar ileri bile gittim. Bir sorun kendisine nasıl ağzıma geleni söylediğimi, ayakları öpülesi bir babaya gösterdiği saygısızlığı burnundan nasıl fitil fitil getirdiğimi! Hani neredeyse siz bile onu bu kadar güzel paylayamazdınız, o derece. Ama sonra? Sağduyunun sesine kulak verdim ve oğlunuzun temelde o kadar da kabahatli olmadığına karar verdim.

ARGANTE

Sen ne saçmalıyorsun böyle? Ne yani, oğlumun bir anda kafasına esip ne idiği belirsiz bir kızla evlenmesi kabahat değil mi?

SCAPIN

Ne yaparsınız? Kaderi buymuş demek ki.

ARGANTE

Ah, ah! Alın size dünyanın en güzel mazereti. Sen akla hayale gelebilecek her suçu işle, kandır, çal çırp, öldür, sonra da kader böyleymiş deyip işin içinden çık, oh ne âlâ!

SCAPIN

Tanrım! Ama siz söylediklerimi fazla felsefi alıyorsunuz canım. Ben bu meselede oğlunuzun eli kolu bağlıydı demek istiyorum.

ARGANTE

Niçin eli kolu bağılıymış bakalım?

SCAPIN

Oğlunuz sizin kadar akıllı uslu mu sanıyorsunuz? Genç insanlar gençtir ve hayatta sadece makul olanı yapacak kadar temkinli değillerdir. Mesela bizim Léandre tam da bunun kanıtı, bütün öğütlerime, bütün azarlarıma rağmen gitti sizin oğlandan da beterini yaptı. Acaba siz hiç genç olmadınız mı, zamanında herkes gibi siz de birtakım yaramazlıklar yapmadınız mı çok merak ediyorum doğrusu. Duyduğuma göre bir zamanlar hayli çapkınmışsınız, devrin en şuh kadınlarıyla gönül eğlen-diriyor, amacınıza ulaşmadan da işin ucunu bırakmı-yormuşsunuz.

ARGANTE

Doğru, bunu kabul ediyorum. Ama ben işi hep çapkın-lıkta bıraktım, hiçbir zaman onun yaptığıni yapmadım.

SCAPIN

Ne yapmasını bekliyordunuz ki? Ondan hoşlanan genç bir kıza rastlamış (çünkü size çekmiş, o da bütün kadın-ların gözdesi). O da kızı güzel bulmuş. Onu ziyaretlere başlamış, bir sürü dil dökmüş, çapkın çapkın iç çekmiş, tutkunları oynamış. Kız ısrarlara dayanamamış, bizimki şansını zorlamış. Ama sonra olanlar olmuş ve kızın anne babası bunları birlikte yakalamış ve elde silah, sizinkini kızla evlenmeye zorlamışlar.

SYLVESTRE

(*Kendi kendine.*)

Vay şu üçkâğıtçıya bak sen!

SCAPIN

Ne yani, oğlunuz öldürülmeyi kabul mü etseydi? Evlilik ölüme yeğdir.

ARGANTE

Bana olayı hiç böyle anlatmamışlardı.

SCAPIN

(*Sylvestre'i göstererek.*)

Asıl ona sorun, size aksini söylemeyecektir.

ARGANTE

(*Sylvestre'e.*)

Oğlum silah zoruyla mı evlendi?

SYLVESTRE

Evet beyefendi.

SCAPIN

Ben size hiç yalan söyler miyim?

ARGANTE

İyi de o zaman hemen bir notere gidip şiddete maruz kaldığını beyan etmeliydi.

SCAPIN

Bunu yapmak istemedi.

ARGANTE

Böyle yapmış olsaydı şimdi bu evliliği feshettirmem çok daha kolay olurdu.

SCAPIN

Evliliği feshettirmek mi?!

ARGANTE

Evet.

SCAPIN

Bu evliliği feshettirmeyeceksiniz.

ARGANTE

Feshettirmeyecek miyim?

SCAPIN

Feshettirmeyeceksiniz.

ARGANTE

Ne? Benim babalık hakkım yok mu? Oğluma karşı kaba kuvvete başvurulmamış mı?

SCAPIN

Oğlunuz bunu onaylamayacaktır.

ARGANTE

Onaylamayacak mıdır?

SCAPIN

Onaylamayacaktır.

ARGANTE

Benim oğlum?

SCAPIN

Sizin oğlunuz. Ne yani, korktuğunu, kendisine kaba kuvvetle istemediği şeyler yaptırıldığını uluorta itiraf et-sin mi istiyorsunuz? Böyle bir şeyi hayatta itiraf etmez o. Bu kendisini küçük düşürmek, sizin gibi bir babaya layık olmadığını ispatlamak olur.

ARGANTE

Vız gelir tırıs gider.

SCAPIN

Hem oğlunuzun şerefi hem de sizin şerefiniz için herkese bu kızla kendi isteğiyle evlendiğini söylemesi şart.

ARGANTE

Ve ben de hem kendi şerefim hem de onun şerefi için bu-nun tam tersini söylemesini istiyorum.

SCAPIN

Hayır hayır, ben bunu yapmayacağından eminim.

ARGANTE

Ben yaptırmasını bilirim.

SCAPIN

Size bunu yapmayacak diyorum.

ARGANTE

Yapacak. Yoksa onu mirasından menederim.

SCAPIN

Siz mi?

ARGANTE

Ben.

SCAPIN

Hadi canım!

ARGANTE

Ne demek “Hadi canım”?

SCAPIN

Siz onu mirasınızdan menetmezsiniz.

ARGANTE

Etmem mi?

SCAPIN

Etmeyesiniz.

ARGANTE

Etmem ha?

SCAPIN

Etmeyesiniz.

ARGANTE

Hadi ya! Şu işe bak. Demek kendi oğlumu mirasından menetmeyeceğim, öyle mi?

SCAPIN

Etmeyeceksiniz dedim ya.

ARGANTE

Kim engel olacakmış bana?

SCAPIN

Kendiniz.

ARGANTE

Ben mi?

SCAPIN

Evet, siz. Böyle bir şeye yüreğiniz el vermez sizin.

ARGANTE

Bal gibi de verir.

SCAPIN

Şaka yapıyorsunuz.

ARGANTE

Şaka yapmıyorum.

SCAPIN

Babalık şefkati gücünü gösterecektir.

ARGANTE

Gücünü mücünü göstermeyecektir.

SCAPIN

Hadi hadi.

ARGANTE

Size bu iş olacak diyorum.

SCAPIN

Laf!

ARGANTE

Laf değil, laf değil!

SCAPIN

Tanrım! Ben sizi tanırım, siz doğuştan iyi yürekliisinizdir.

ARGANTE

Ben iyi yürekli falan değilim, istediğim zaman çok zalim olabilirim. Tepemin taşı atmadan bu gevezeliğe bir son verelim artık.

(*Sylvestre'e.*)

Hadi sen de git, geberesice herif, git de oğlum olacak o düzenbazı bul getir bana. Bu arada ben de Senyör Géronte'un yanına gidip başıma gelen felaketi anlatayım.

SCAPIN

Beyefendi, eğer size herhangi bir şeyde yardımım dokunabilirse emretmeniz yeterli.

ARGANTE

Sağ olun, sağ olun.

(*Kendi kendine.*)

Ah! Niçin tek oğlum var ki benim! Keşke Tanrı'nın benden ayırdığı kızım şimdi yanımda olsaydı da onu tek vârisim yapsaydım!

5. Sahne

(*Scapin, Sylvestre.*)

SYLVESTRE

Ne yalan söyleyeyim, büyük adamsın doğrusu. İşler yoluna girmeye başladı bile. Ama geçinmemiz için para da lazım ve alacaklılar dört bir yandan havlayıp duruyorlar.

SCAPIN

Sen orasını bana bırak, entrika hazır. Geriye sadece ihtiyacım olan karakteri oynaması için güvenilir bir adam bulmak kaldı. Bir dakika, bir dakika. Sen şöyle bir dur bakayım. Kasketini serseri delikanlılar gibi alnına indir. Yana devir kendini. Elini beline koy. Öfkeli öfkeli bak. Âlemin kralı gibi ortalarda şöyle bir salıniver. Çok güzel! Şimdi düş peşime. Yüzünü ve sesini gizleyecek birtakım numaralar biliyorum.

SYLVESTRE

Ama bak çok rica ederim, benim de kanunla aramı bozma sakın.

SCAPIN

Hadi hadi, bütün tehlikeleri kardeş payı bölüşürüz, olur biter. Bizimki gibi asil yürekleri hepi topu üç yıllık bir kürek cezası korkutabilir mi hiç?

II. Perde

1.Sahne

(*Géronte, Argante.*)

GÉRONTE

Evet, şüphesiz hava böyle giderse bizimkiler bugün buraya varmış olurlar. Taranto'dan gelen bir tayfa, adamımı* gemiye binmek üzereyken gördüğüne yemin etti. Fakat kızım gelince niyetlendiğimiz işin tepetaklak olduğunu görecektir. Oğlunuz hakkında anlattıklarınız almış olduğumuz kararları hiç beklenmedik şekilde bozdu.

ARGANTE

Siz hiç canınızı sıkmayın. Ben her türlü engeli yıkacağıma söz veriyorum, hatta hemen şimdi çalışmalara başlayacağım.

GÉRONTE

Size bir şey diyeyim mi, Senyör Argante? Çocukların eğitimi çok dikkat edilmesi gereken bir husustur.

ARGANTE

Ona ne şüphe. İyi de şimdi niye böyle bir şey dediniz ki siz?

* Géronte'un ailesini Napoli'ye getirmesi için Taranto'ya yolladığı mutemedi. (ç.n.)

GÉRONTE

Gençlerin kötü davranışları çoğunlukla babalarının onlara vermiş olduğu kötü eğitimden kaynaklanıyor ya, ondan dedim.

ARGANTE

Zaman zaman öyle şeyler oluyor. Ama siz bununla ne demeye çalışıyorsunuz?

GÉRONTE

Ne mi demeye çalışıyorum?

ARGANTE

Evet.

GÉRONTE

Demeye çalıştığım şey şu, eğer siz iyi bir baba olarak oğlunuzu zamanında adam etmiş olsaydınız şimdi size böyle oyunlar oynamazdı.

ARGANTE

Aman ne âlâ. Sizin kendi oğlunuzu adam ettiğiniz gibi mi?

GÉRONTE

Elbette, hele bana böyle bir şey yapmaya kalksın da göreyim.

ARGANTE

Peki ya sizin iyi bir baba olarak adam ettiğiniz oğlunuz benimkinden daha beterini yapmışsa ne olacak? Ha?

GÉRONTE

Nasıl yani?

ARGANTE

Nasıl mı?

GÉRONTE

Bu da ne demek oluyor şimdi?

ARGANTE

Şu demek oluyor Senyör Géronte, başkalarının tutumu hakkında alelacele hüküm vermemek gerek; ona buna nasihat dağıtanlar önce ters giden bir şeyler var mı yok mu diye dönüp kendi hanelerine bakmalı.

GÉRONTE

Bilmece gibi konuşuyorsunuz, hiçbir şey anlamıyorum.

ARGANTE

Yakında anlarsınız.

GÉRONTE

Oğlum hakkında bir şeyler mi duydunuz yoksa?

ARGANTE

Duymuş olabilirim.

GÉRONTE

Ne peki?

ARGANTE

O sırada tepemin taşı attığı için sizin şu Scapin bana meseleyi etraflıca anlatamadı, siz ondan veya bir başkasından ayrıntıları öğrenirsiniz. Ben şimdi hemen bir avukata danışmaya gidiyorum, bakalım ne gibi dolambaçlı yollara başvurabiliriz. Şimdilik hoşça kalın.

2. Sahne

(*Léandre, Géronte.*)

GÉRONTE

(*Tek başına.*)

Mesele ne olabilir ki? Onun oğlununkinden daha da beter? Bence bundan daha beteri olamaz. Bir oğlun babasının rızasını almadan evlenmesi bana göre akla hayale sığmayacak bir rezillik. Ah! İşte geldiniz.

LÉANDRE

(*Babasını kucaklamak üzere koşarak.*)

Ah babacığım! Dönüşünüz beni öyle mutlu etti ki!

GÉRONTE

(*Oğlunu kucaklamayı reddederek.*)

Yavaş, yavaş. Önce biraz konuşalım.

LÉANDRE

İzin verin önce size bir sarılayım, sonra...

GÉRONTE

(Oğlunu tekrar iterek.)

Yavaş diyorum size.

LÉANDRE

Nasıl olur? Sizi kucaklayıp sevgimi göstermeme izin vermiyor musunuz babacığım?

GÉRONTE

İzin vermiyorum, evet. Önce bir meseleyi çözmemiz gerek.

LÉANDRE

Neymiş bu mesele?

GÉRONTE

Şöyle karşıma geçin de yüzünüzü göreyim.

LÉANDRE

Nasıl?

GÉRONTE

Gözlerimin içine bakın.

LÉANDRE

Ee sonra?

GÉRONTE

Burada neler oldu bakayım?

LÉANDRE

Ne mi oldu?

GÉRONTE

Evet. Ben yokken ne yaptınız?

LÉANDRE

Ne yapmış olmamı isterdiniz, babacığım?

GÉRONTE

Ben bir şey yapmış olmanızı istiyor değilim, size ne yaptığınızı soruyorum.

LÉANDRE

Sizi üzecek hiçbir şey yapmadım.

GÉRONTE

Hiçbir şey yapmadınız mı?

LÉANDRE

Yapmadım.

GÉRONTE

Kendinizden pek eminsiniz.

LÉANDRE

Suçsuz olduğumdan eminim de ondan.

GÉRONTE

Oysa Scapin bana bütün yaptıklarınızı tek tek anlattı.

LÉANDRE

Scapin mi?

GÉRONTE

Aha, aha! Bu ismi duyunca nasıl da kıpkırmızı kesildiniz.

LÉANDRE

Scapin size benim hakkımda bir şey mi söyledi?

GÉRONTE

Bu mesele burada konuşulacak mesele değil, başka yerde konuşacağız. Şimdi siz eve gidin. Ben de hemen dönerim. Ah seni hain! Eğer şerefimi lekelediysen seni evlatlıktan reddederim; sonra benden kaç kaçabildiğin kadar.

3. Sahne

(Octave, Scapin, Léandre.)

LÉANDRE

(Yalnız.)

Bana bu şekilde ihanet etmek ha! Namussuz herif sırlarımı asıl onun saklaması gerekirken yememiş içmemiş, gidip babama ilk o yetiştirmiş. Ah! Tanrı şahidim olsun bu ihanet cezasız kalmayacak.

OCTAVE

Scapin'ciğim, senin hakkını ben nasıl öderim! Sen şahane bir insansın! Seni yardımına yollayan Tanrı'ya ne kadar şükretsem az!

LÉANDRE

Aha! Demek buradasınız. Sizi gördüğüme pek sevindim
Bay Namussuz.

SCAPIN

Buyurun benim, beyefendi. Fakat o sizin teveccühünüz.

LÉANDRE

(Kılıcını çekerek.)

Demek bir de benimle alay ediyorsunuz ha? Ah! Ben şimdi size gününüzü...

SCAPIN

(Diz çökerek.)

Beyefendi!

OCTAVE

(Léandre'in Scapin'e vurmasını engellemek için ikisinin arasına girerek.)

Ah ama Léandre!

LÉANDRE

Hayır Octave, tutmayın beni, bakın sizden rica ediyorum.

SCAPIN

(Léandre'a.)

Aman efendim!

OCTAVE

(Léandre'ı tutarak.)

Merhamet edin!

LÉANDRE

(Scapin'e vurmak isteyerek.)

Bırakın hıncımı alıvereyim şundan.

OCTAVE

Dostluğumuzun hatırına ona kötü muamele etmeyin
Léandre.

SCAPIN

Beyefendi, ben size ne yaptım ki?

LÉANDRE

(Scapin'e vurmak isteyerek.)

Bir de soruyor, hain!

OCTAVE

(*Léandre'ı tutarak.*)

Hey hey! Yavaş olun!

LÉANDRE

Hayır Octave, bana nasıl ihanet ettiğini kendi ağzıyla anlatmasını istiyorum. Evet ya, namussuz herif, bana oynadığın oyundan haberim var, demin her şeyi öğrendim, belki sen bunun kulağıma gelmeyeceğini düşündün. Ama şimdi kendi ağzınla itiraf etmeni istiyorum, yoksa bu kılıcı bir tarafından saplar, öbür tarafından çıkartırım.

SCAPIN

Ah beyefendi! Buna yüreğiniz el verir mi ki?

LÉANDRE

Konuşsana be adam!

SCAPIN

Ben size bir şey mi yapmışım beyefendi?

LÉANDRE

Evet namussuz, yaptın ve vicdanın bunun ne olduğunu çok iyi biliyor.

SCAPIN

Size yemin ederim ki bilmiyorum.

LÉANDRE

(*Scapin'e vurmak üzere ilerleyerek.*)

Bilmiyorsun ha!

OCTAVE

(*Léandre'ı tutarak.*)

Léandre!

SCAPIN

E peki o halde! Madem ısrar ediyorsunuz beyefendi, itiraf ediyorum, size birkaç gün önce hediye edilen İspanyol şarabını arkadaşlarımla içen, fıçıya bir delik açıp şarap kendiliğinden döküldü zannetsinler diye etrafı suyla ıslatan bendim.

LÉANDRE

Demek İspanyol şarabımı içen ve benim hizmetçi kızdan şüphelenip ona dünyayı dar etmeme sebep olan sendin ha?

SCAPIN

Evet beyefendi, sizden bunun için özür dilerim.

LÉANDRE

Bunu öğrendiğime sevindim. Ama şimdiki mesele bu değil.

SCAPIN

Bu değil mi beyefendi?

LÉANDRE

Değil. Beni çok daha yakından ilgilendiren başka bir mesele ve ben senden bu meseleyi anlatmanı istiyorum.

SCAPIN

Beyefendi, başka bir şey yaptığımı hatırlamıyorum.

LÉANDRE

(*Scapin'e vurmak isteyerek.*)

Konuşmayacak mısın sen?

SCAPIN

Hey!

OCTAVE

(*Léandre'ı tutarak.*)

Yavaş, yavaş!

SCAPIN

Aslında evet beyefendi, hani bundan üç hafta önce bir akşam beni o sevdiğiniz Mısırlı kıza küçük bir saat vermeye göndermiştiniz ya. Sonra ben üstüm başım çamura batmış, yüzüm gözüm kan revan içinde eve dönüp size yolda birtakım hırsızlara rastladığımı, onların beni bir güzel patakladıklarını ve saati de çaldıklarını söylemiştim ya. Aslında saati çalan bendim beyefendi.

LÉANDRE

Saatimi çalan sen miydin?

SCAPIN

Evet beyefendi, her an saate bakabileyim diye çaldım onu.

LÉANDRE

Vay vay vay! Ne güzel şeyler duyuyorum ben böyle, ne de sadık bir hizmetkârım varmış meğer. Ama kastettiğim mesele bu da değil.

SCAPIN

Bu da mı değil?

LÉANDRE

Değil rezil herif! Bana itiraf etmeni istediğim mesele başka.

SCAPIN

(*Kendi kendine.*)

Hay lanet!

LÉANDRE

Hadi artık sadede gel, acelem var.

SCAPIN

Ama beyefendi, size ne yaptıysam hepsini anlattım işte.

LÉANDRE

(*Scapin'e vurmak isteyerek.*)

Hepsini anlattın ha?

OCTAVE

(*Scapin'in önüne geçerek.*)

Hey!

SCAPIN

Öyle olsun! Tamam! Beyefendi, hani bundan altı ay önce bir gece sizi adamakıllı sopalayan, sonra kaçarken düştüğünüz o çukurda neredeyse boynunuzu kıran o kurt adamı hatırlarsınız.

LÉANDRE

Ee ne olmuş ona?

SCAPIN

O kurt adam da bendim beyefendi.

LÉANDRE

Kurt adam da mı sendin hain?

SCAPIN

Evet beyefendi, niyetim sadece sizi korkutup bizi her gece âdetiniz olduğu üzere oraya buraya koşturmaktan vazgeçirmektir.

LÉANDRE

Yeri ve zamanı geldiğinde bu anlattıklarının hesabını teker teker soracağım. Ama şimdi asıl meseleye gelelim. Senden babama söylediklerini itiraf etmeni istiyorum.

SCAPIN

Babanıza mı?

LÉANDRE

Evet ya düzenbaz, babama.

SCAPIN

Ama döndüğünden beri onu bir kere bile görmedim ki ben.

LÉANDRE

Görmedin mi?

SCAPIN

Görmedim beyefendi.

LÉANDRE

Gerçekten mi?

SCAPIN

Gerçekten. Hatta bunu size kendisi de söyleyecektir.

LÉANDRE

Oysa ben kendisinden tam tersini duydum.

SCAPIN

O zaman kızmayın ama babanız doğruyu söylememiş.

4. Sahne

(*Carle, Scapin, Léandre, Octave.*)

CARLE

Size aşkınızla ilgili çok can sıkıcı bir haberim var.

LÉANDRE

Ne var, ne olmuş?

CARLE

Sizin Mısırlılar Zerbinette'inizi kaçırmak üzereler. Bizzat sevgiliniz gözünde yaşlarla bana hemen size koşmamı, eğer Mısırlıların kendisi için istediği parayı iki saat içinde ödemezseniz onu sonsuza kadar kaybedeceğinizi söylememi istedi.

LÉANDRE

İki saat içinde mi?

CARLE

İki saat içinde.

(Çıkar.)

LÉANDRE

Ah Scapin'ciğim! Ocağına düştüm!

SCAPIN

(*Léandre'in önünden kurumla geçerek.*)

Demek şimdi "Ah Scapin'ciğim!" oldum. Bana işi düştü mü hemen "Ah Scapin'ciğim".

LÉANDRE

Ne olur, demin bana anlattığın her şey için seni affediyorum. Hatta anlatmadığın daha beterleri varsa onları da affediyorum.

SCAPIN

Hayır hayır, sakın ha affetmeyin beni. Kılıcınızı bir tarafımdan saplayıp öbür tarafımdan çıkarın. Beni öldürmenizden memnuniyet duyarım.

LÉANDRE

Hayır. Sana yalvarıyorum, aşkıma destek olup asıl sen bana hayat ver.

SCAPIN

Olmaz olmaz, beni öldürün daha iyi.

LÉANDRE

Sen benim için çok kıymetlisin. Ne olur, her şeyin üstesinden gelen o harikulade dehanı benim için kullanıver.

SCAPIN

Hayır, size beni öldürün diyorum.

LÉANDRE

Ah! İnsaf et, bütün olanları unut gitsin. Sen asıl bana nasıl yardım edeceğini düşün.

OCTAVE

Scapin, onun için bir şeyler yapman lazım.

SCAPIN

Beni o şekilde aşağıladıktan sonra mı?

LÉANDRE

Yalvarırım o bir anlık öfkemi unut ve bana yardım et.

OCTAVE

Onunla birlikte ben de rica ediyorum.

SCAPIN

Yediğim hakaretler aklımdan bir türlü gitmiyor.

OCTAVE

Kırgınlığını bir kenara bırakman gerek.

LÉANDRE

Aşkımla böyle büyük bir tehlikeye düşmüşken beni yüzüstü mü bırakacaksın Scapin?

SCAPIN

Bana öyle durup dururken hakaretler yağdırmak!

LÉANDRE

Hata yaptım, kabul ediyorum.

SCAPIN

Bana namussuz demek, düzenbaz demek, geberesice demek, rezil demek!

LÉANDRE

Nasıl pişmanım sana anlatamam.

SCAPIN

Kılıcınızı bir tarafımdan saplayıp diğer tarafımdan çıkarmaya kalkmak!

LÉANDRE

Senden bütün kalbimle af diliyorum. Eğer bana bir kez daha yardım etmen için önünde diz çökmem gerekiyorsa, işte Scapin, önünde diz çöküyorum.

OCTAVE

Ah ama artık insafa gelmen lazım Scapin!

SCAPIN

Hadi ayağa kalkın ve bir dahaki sefere bu kadar aceleci olmayın.

LÉANDRE

Bana yardım edeceğine söz veriyor musun?

SCAPIN

Bakarız.

LÉANDRE

Ama biliyorsun, zamanımız çok az.

SCAPIN

Siz hiç canınızı sıkmayın. Şimdi size ne kadar lazım?

LÉANDRE

Beş yüz ekü.*

SCAPIN

Ya size?

OCTAVE

İki yüz pistol.**

SCAPIN

Bu paraları babalarınızdan alacağım.

(*Octave'a.*)

Sizinkini yola getirmek için bir dümen düşündüm bile.

(*Léandre'a.*)

Sizinkine gelince, her ne kadar cimrinin önde gideni de olsa öyle uzun boylu allem kallem etmeye gerek yok. Çünkü malum, Tanrı'ya çok şükür babanız zekâ yönünden öyle pek donanımlı değil. Ben onu insanın ne isterse yutturabileceği bir adam olarak görüyorum. Siz sakın üstünüze alınmayın, sizinle babanız arasında en ufak bir benzerlik yok; zaten herkesin bu konudaki düşüncesini biliyorsunuz, adam sanki sadece kâğıt üstünde babanız.

* Fransızca *écu*, eski bir gümüş para. (ç.n.)

** Fransızca *pistole*, eski bir altın para. (ç.n.)

LÉANDRE

Yavaş ol Scapin.

SCAPIN

Aman tamam ya, sanki çok takıyorsunuz da bunu; siz benimle dalga mı geçiyorsunuz canım? Ah ama bakın Octave'ın babası geliyor. Madem ilk o çıkageldi, işe onunla başlayalım biz de. Siz ikiniz ortadan kaybolun.

(*Octave'a.*)

Siz de gidip Sylvestre'inize haber verin hemen buraya gelip rolünü oynasın.

5.Sahne

(*Argante, Scapin.*)

SCAPIN

(*Kendi kendine.*)

İşte bizimki de söylene söylene geliyor.

ARGANTE

(*Yalnız olduğunu sanarak.*)

Böyle bir terbiyesizlik, böyle bir gaflet! Böyle bir evliliğe balıklama atlamak! Ah, ah! Aptal gençlik!

SCAPIN

Beyefendi, emrinizdeyim.

ARGANTE

Merhaba Scapin.

SCAPIN

Oğlunuzun meselesini mi düşünüyorsunuz?

ARGANTE

İtiraf etmeliyim ki bu mesele fena halde canımı sıkıyor.

SCAPIN

Beyefendi, hayat badirelerle dolu. İnsan bunlara sürekli hazırlıklı olmalı, vaktiyle eskilerden birinin* bir sözünü duymuştum, o gün bugündür hiç aklımdan çıkarmam.

* MÖ 2. yüzyılda yaşamış Romalı komedyacı Terentius'a gönderme. (ç.n.)

ARGANTE

Neymiş o?

SCAPIN

Şöyle: Bir aile babası evinden uzaklara gitti mi dönüşte karşılaşabileceği bütün can sıkıcı hadiseleri bir bir aklından geçirmeli. Mesela evinin yanmış, parasının çalınmış, karısının ölmüş, oğlunun sakatlanmış veyahut kızının baştan çıkarılmış olabileceğini hayal etmeli ve döndüğünde bunların hiçbirinin yaşanmadığını gördüğünde de her şeyi iyi talihe yormalı. Ben kendi küçük hayat felsefemde hep bu düsturu benimsedim ve eve asla kendimi efendilerimin öfkesine, azarlarına, hakaretlerine, kıcıma atacakları tekmelere, sırtıma indirecekleri sopalara, kayışlara hazırlamadan dönmedim. Bunların hiçbiri başıma gelmediğinde de kaderime şükrettim.

ARGANTE

İyiymiş; ama bizim tasarladığımız evliliği bozan bu yersiz evlilik benim tahammül edemeyeceğim bir şey. Zaten bu evliliği bozmak için avukatlara başvurdum bile.

SCAPIN

Aman aman sakın beyefendi, sakın! Siz beni dinleyin ve bu meseleyi çözmenin başka bir yolunu bulmaya çalışın. Bu ülkede davaların nasıl yürüdüğünü biliyorsunuz, başınıza büyük bela alırsınız.

ARGANTE

Haklısın, bunu ben de biliyorum. Ama elden başka ne gelir?

SCAPIN

Sanırım ben bir yolunu buldum. Derdiniz bana öyle dokundu ki, kafamda sizi sıkıntıdan kurtaracak bir hal çaresi aramaya başladım. Çünkü ben çocuğu yüzünden acı çeken şerefli bir baba gördüm mü dayanamam, hemen içim cız eder. Zaten öteden beri şahsınıza özel bir sevgi de beslemişimdir.

ARGANTE

Sana minnettarım.

SCAPIN

İşte bu yüzden gittim oğlunuzun evlendiği kızın erkek kardeşini buldum. Adam meslekten canı, hani tepeden tırnağa kılıç kuşanan, her iki lafından biri adam dövmek olan ve nefes alır gibi adam öldürenler vardır ya, onlardan biri. Ona evlilik meselesini anlattım, şiddete başvurulmuş olmasının bu evliliğin bozulmasını nasıl kolaylaştırdığını, baba sıfatının size bahsettiği ayrıcalıkları, bu ayrıcalıklardan başka servetinizin ve dostlarınızın da mahkeme önünde ne kadar etkili olacağını bir bir açıkladım. Uzun lafın kısası onu öyle kafaya aldım ki meseleyi belli bir meblağ karşılığında çözmeye aklı yattı; ona para verdiğiniz takdirde evliliğin bozulmasına razı olacak.

ARGANTE

Peki ne kadar istiyormuş?

SCAPIN

Ah tabii önce fahiş rakamlarla başladı.

ARGANTE

Ne kadar fahiş mesela?

SCAPIN

Olmayacak rakamlar.

ARGANTE

İyi de ne kadar?

SCAPIN

Beş yüz altı yüz pistolden aşağısı kurtarmaz dedi.

ARGANTE

Hay beş yüz, altı yüz zebani götürsün onu! İnsanlarla dalga mı geçiyor bu adam?

SCAPIN

Ben de aynen öyle dedim. Böyle teklifleri elimin tersiyle itiverdim ve kendisine sizin beş yüz altı yüz pistol istenecek kadar enayi bir adam olmadığınızı söyledim. Nihayet uzun müzakerelerden sonra laf döndü dolaştı ve

şu sonuca vardı. Adam bana dedi ki: “Yakında askere gidiyorum. Gerekli teçhizatı satın almakla meşgulüm ve şu ara paraya sıkıştığım için isteksizce de olsa teklifinizi kabul ediyorum. Bana bir savaş atı lazım ve altmış pistolden ucuza uygun bir tane alabilmem mümkün değil.”

ARGANTE

İyi madem! Sadece altmış pistolse verdim gitti.

SCAPIN

“Koşum takımı, birkaç tabanca da lazım. Bunlar da bir yirmi pistol tutar.”

ARGANTE

Yirmi pistol artı altmış, seksen etti.

SCAPIN

Çok doğru.

ARGANTE

Çok fazla. Ama olsun, bunu da kabul ediyorum.

SCAPIN

“Bana bir de uşağımın bineceği bir at lazım. O da nereden baksan bir otuz pistol eder.”

ARGANTE

Yok artık deve! Gitsin kendine başka enayi bulsun! Zırnık alamaz benden!

SCAPIN

Ama beyefendi.

ARGANTE

Hayır, herif densizin teki.

SCAPIN

Uşığı yaya mı gitsin istiyorsunuz?

ARGANTE

Nasıl isterse öyle gitsin, efendisi de peşinden.

SCAPIN

Tanrım! Beyefendi, şu kadarcık şey için hadise çıkarmayın. Yalvarırım, sakın dava edeyim demeyin. Varınızı yoğunuzu verip kendinizi adaletin pençesinden kurtarmaya bakın.

ARGANTE

Peki madem! Öyle olsun, otuz pistol daha verelim bakalım.

SCAPIN

Bir de dedi ki “Şeyleri taşımak için bir de katır..”

ARGANTE

Ah! Onun da katırının da cehenneme kadar yolu var! Bu kadarı çok fazla, derhal mahkemeye gidiyoruz.

SCAPIN

Aman beyefendi, yalvarırım...

ARGANTE

Hayır, boşuna nefes tüketme.

SCAPIN

Beyefendi, alt tarafı küçücük bir katır.

ARGANTE

Ben ona eşek bile vermem.

SCAPIN

Ama bir düşünün...

ARGANTE

Hayır! Dava ederim daha iyi.

SCAPIN

Ah ama beyefendi, ağzınızdan çıkanı kulağınız duyuyor mu sizin? Adalet sisteminin dolambaçlı yollarını gözünüzün önüne bir getirin bakalım. Kaç temyizden, kaç mahkemeden, kaç can sıkıcı prosedürden, kaç vurgun peşinde koşan yırtıcı hayvanın pençesinden geçeceğinizi bir düşünün. Bunun mübaşiri var, savcısı var, avukatı var, evrak memuru var, savcı vekili var, sözcüsü var, hâkimi var, yetmedi hepsinin kâtipleri var. Hepsi de en ufak pürüzde dünyanın en sağlam davasını baltalamaktan çekinmeyecek insanlar. Bir mübaşir iki sahte tebliğ düzenleyecek, bir de bakmışsınız daha ne olduğunu anlamadan hüküm giymişsiniz bile. Sizin savcı karşı tarafla anlaşacak, sizi üç beş kuruşa satacak. Aynı şekilde satın alınan

avukatınız dava başladığında ortalarda görünmeyecek ya da konuyla alakasız alakasız laflar edip duracak, bir türlü sadede gelmeyecek. Evrak memuru gıyabınızda aleyhinize kararlar, hükümler çıkartacak. Sözcünün kâtibi birtakım evrakları iç edecek veya sözcünün kendisi bunları hiç görmediğini iddia edecek. Ve olabilecek en sıkı önlemleri alıp bütün bunları bertaraf ettiğinizde bile sizin hâkimlerin birtakım cübbeliler veya onların sevdiği kadınlar tarafından aleyhinize kışkırtıldığını* görüp öyle apışıp kalacaksınız. Yani diyeceğim o ki beyefendi, eğer elinizden geliyorsa bu cehennemden kaçın kurtarın kendinizi. Dava açmak demek daha bu dünyadayken lanetlenmek demektir; mahkemenin düşüncesi bile bende ta Hint Adaları'na kadar kaçma isteği uyandırıyor.

ARGANTE

Katır için ne kadar istiyormuş?

SCAPIN

Şimdi beyefendi, katır için, kendi atı ve adamının atı için, koşum takımları ve tabancalar için, bir de ev sahibesine yapması gereken ufak ödeme falan derken toplam iki yüz pistol istiyor.

ARGANTE

İki yüz pistol mü?

SCAPIN

Evet.

ARGANTE

(*Sahne boyunca öfkeli öfkeli dolaşarak.*)

Yok, yok, dava edelim.

SCAPIN

Ama bir düşünün...

ARGANTE

Dava etmek istiyorum.

* 17. yüzyıl Fransası'nda pek çok üst düzey din adamının ismi asil kadınlarla aşk skandallarına karışmıştı. Din adamlarını hedef alan aynı üstü kapalı eleştiri Voltaire'in *Safdil* eserinde de mevcuttur. (ç.n.)

SCAPIN

Hiç bulaşmasanız...

ARGANTE

Dava etmek istiyorum.

SCAPIN

Ama dava açmak için para gerekecek. Tebliğ için para gerekecek, tetkik için para gerekecek. Vekâlet için para gerekecek, sunum için, danışma için, ibraz için, savcının mesaisi için para gerekecek. Avukatların istişareleri, savunmaları için para, dava torbasını satın almak* için para, tutanak nüshalarını satın almak için para. Savcı vekillerinin raporu için para, yazılı karar çıkartmak için para,** evrak memurunun yapacağı kayıt için para, ara kararlar için para, kararlar, hükümler için para, tetkikler için para, imzalar, nüshalar için para. Ona buna dağıtmanız gereken hediyelerden bahsetmiyorum bile. En iyisi siz şu adama parasını verin de konu kapansın.

ARGANTE

Nasıl, iki yüz pistolü mü?

SCAPIN

Evet, kârlı çıkarsınız. Ben kafamda bütün adli masrafları şöyle çabucak bir hesapladım: Sizin adama iki yüz pistolü vererseniz elinize fazladan yüz elli pistol kalıyor. Kurtulacağınız onca derdi tasayı, gidişi, gelişi, üzüntüyü, sıkıntıyı saymıyorum bile. Milletin önünde ipe sapa gelmez şeyler söyleyen şu tatsız avukatlara katlanmak gerektiğini düşününce, mahkemeye gideceğime üç yüz pistol veririm daha iyi.

ARGANTE

Bütün bunlar benim umurumda bile değil, o avukatlar hele bir benim hakkımda konuşsunlar bakayım.

-
- * O çağda her davanın sonunda davaya ilişkin bütün belgeler bez bir çuvala konur ve taraflara parayla satılırdı. (ç.n.)
 - ** O dönemde hâkimlere yazılı hüküm vermeleri için belli bir harç ödenirdi. Bu ödeme önceleri çağın lüks mallarından olan şekerleme ve reçellerle yapılırdı, daha sonra paraya çevrilmiştir. (ç.n.)

SCAPIN

Tabii ne isterseniz onu yaparsınız; ama ben olsam mahkemenin uzak dururdum.

ARGANTE

İki yüz pistolü vermeyeceğim.

SCAPIN

İşte sözünü ettiğim adam da geliyor.

6. Sahne

(*Sylvestre, Argante, Scapin.*)

SYLVESTRE

(*Kabadayı kılığında.**)

Scapin, göster bakayım bana Octave'ın babası olacak şu Argante'ı.

SCAPIN

Niye ki beyefendi?

SYLVESTRE

Beni dava edeceğini ve mahkeme yoluyla kız kardeşimin evliliğini feshedeceğini duydum da.

SCAPIN

Aklında böyle bir fikir var mı bilmem; ama istediğiniz iki yüz pistolü vermemeye kararlı, çok fazla diyor.

SYLVESTRE

Ben onu öldürürüm! Kafasını keserim! Karnını deşerim! Hele bir elime geçireyim Tanrı yarattı demeyeceğim, sonra isterlerse beni canlı canlı tekerleğe** gersinler.

(*Argante görülmemek için Scapin'in arkasına saklanmış, korkudan tir tir titremektedir.*)

-
- * Sylvestre bu sahnede Commedia dell'arte geleneğinin klasik palavracı silahşor tiplemesinin bütün özelliklerini sergiler: pala bıyıklar, sorguçlu büyük bir şapka, belinde upuzun bir kılıç, mahmuzlu çizmeler, davudi bir ses. (ç.n.)
 - ** Ortaçağ Avrupası'nda "Catherine tekerleği" veya "tekerlek işkencesi" adıyla bilinen işkence yöntemi. (ç.n.)

SCAPIN

Beyefendi, Octave'ın babası cesur adamdır, sizden korkmayabilir.

SYLVESTRE

O mu korkmayacak? O mu korkmayacak? Ben onun kanını içerim! Kafasını kopartırım! Şimdi şurada olsa bir saniye beklemez karnını şu kılıcım ile delik deşik ederdim.

(*Argante'ı fark ederek.*)

Bu adam da kim?

SCAPIN

O değil beyefendi, o değil.

SYLVESTRE

Dostlarından biri de mi değil?

SCAPIN

Hayır beyefendi, bilakis onun başdüşmanı.

SYLVESTRE

Başdüşmanı mı?

SCAPIN

Evet.

SYLVESTRE

Vay, demek öyle! Çok memnun oldum.

(*Argante'a.*)

Demek siz o Argante denen serserinin düşmanısınız ha, beyefendi?

SCAPIN

Evet, evet ben kefilim.

SYLVESTRE

(*Argante'in elini sıkarak.*)

Verin elinizi, verin. Bakın size şerefim üzerine söz veriyorum, şu taşıdığım kılıç üzerine, bildiğim bütün yeminlerle yemin ediyorum, gün bitene kadar sizi o alçağın önde gideninden, o Argante denen serseriden kurtarmış olacağım. Siz bana güvenin.

SCAPIN

Beyefendi, bu ülkede şiddete müsamaha gösterilmez.

SYLVESTRE

Vız gelir tırıs gider, benim kaybedecek hiçbir şeyim yok.

SCAPIN

Şüphesiz o da gardını alacaktır. Sonuçta sizin hıncınızdan korunmak için yardım alabileceği akrabaları, eşi dostu, hizmetkârları var.

SYLVESTRE

Hay lanet! Benim istediğim de bu ya zaten! Ben de tam olarak bunu istiyorum.

(Kılıcını eline alıp sanki karşısında bir sürü insan varmış gibi dört bir yana sallamaya başlar.)

Ah, bir kelle gitti bile! Ah, karnının tam ortasından! Keşke şimdi şurada bütün avaneleriyle karşımda dursaydı! Otuz kişiyle karşıma çıksaydı! Hepsi de silahlarıyla üstüme çullansalardı! Bu da ne, sizi alçaklar, demek bana saldırmaya cesaret ediyorsunuz ha? Hay şeytan, peki o halde! Öldür, sakın merhamet edeyim deme.

(Karşısında çarpışacağı pek çok kişi varmış gibi kılıcını dört bir yana saplayarak.)

Saldır. Sağlam dur. Atıl. Aslan gibiyim, kaplan gibiyim. Bre namussuzlar! Bre aşağılık herifler! Demek hâlâ doymadınız ha? Ben sizin burnunuzdan getirmez miyim?! Sıkı durun alçaklar, ayağınızı denk alın. Hadi bakalım. Bir bu bacaktan, bir o bacaktan. Bir ondan, bir şundan.

(Argante ile Scapin'in olduğu yere dönerek.)

Ama nasıl olur, geri mi çekiliyorsunuz? Sıkı durun, hay lanet, sıkı dursanıza!

SCAPIN

Aman aman beyim, biz onlardan değiliz ki.

SYLVESTRE

Bu size bir ders olsun, bana saldırıyı yaşatmam.

(Uzaklaşır.)

SCAPIN

Ya gördünüz mü iki yüz pistol için şurada kaç adam gitti? Hadi size iyi şanslar madem!

ARGANTE

(*Korkudan tir tir titreyerek.*)

Scapin.

SCAPIN

Buyurun?

ARGANTE

Ben o iki yüz pistolü ödemeye karar verdim.

SCAPIN

Sizin adınıza çok memnun oldum.

ARGANTE

Hadi git bul onu, para yanımda.

SCAPIN

Siz en iyisi parayı bana verin. Burada başka biriymiş gibi davrandıktan sonra adamın karşısına çıkmanız yakışık almaz, dahası sizi bir kez tanıdıktan sonra sizden daha fazlasını istemesinden korkarım.

ARGANTE

Evet, ama ne yalan söyleyeyim, paramı kime, nasıl verdiğimi de görmek isterdim.

SCAPIN

Benden şüpheniz mi var?

ARGANTE

Yoo hiç olur mu canım, ama işte...

SCAPIN

Hay şeytan ama beyefendi, ben ya düzenbazın tekiyimdir ya da namuslu bir adamımdır, ikisinden biri. Ben hiç sizi kandırır mıyım? Bütün bu olanlarda sizin ve el ele vermek istediğiniz efendimin menfaatini paylaşmayayım da ne yapayım? Eğer hakkımda şüpheniz varsa ben hiç karışmayayım daha iyi, siz de işinizi halledecek başka birini bulursunuz kendinize.

ARGANTE

Peki tamam, al bakalım.

SCAPIN

Hayır beyefendi, sakın paranızı bana emanet etmeyin. İşinizi görmesi için kendinize başka birini bulursanız daha memnun olurum.

ARGANTE

Hey Tanrım! Alsana şunu.

SCAPIN

Size hayır dedim, güvenmeyin bana. Paranızı cebe atıp atmayacağımı kim bilebilir, öyle değil mi?

ARGANTE

Al şunu diyorum sana, beni daha fazla yalvartma. Ama adamla konuşurken gözünü dört aç.

SCAPIN

Siz orasını bana bırakın, karşısında enayi yok ya.

ARGANTE

Seni evde bekleyeceğim.

SCAPIN

Birazdan geliyorum ben de.

(Yalnız.)

Varan bir. Şimdi geriye diğerini bulmak kalıyor. Ah ama şansa bak, işte o da geliyor! Sanki Tanrı'nın eli bunları bir bir ağıma düşürüyor.

7. Sahne

(Géronte, Scapin.)

SCAPIN

(Géronte'u görmemiş gibi yaparak.)

Ey Tanrım! Vah başımıza gelenler! Babası perişan olacak! Zavallı Géronte, ne yapacaksın, nasıl edeceksin?

GÉRONTE

(Kendi kendine.)

Beş karış suratla ne mırıldanıyor bu benim hakkımda?

SCAPIN

(*Aynı şekilde.*)

Senyör Géronte'u nerede bulabileceğimi söyleyecek kim-seler yok mu?

GÉRONTE

Neler oluyor Scapin?

SCAPIN

(*Sahnedeki Géronte'u görmüyormuş, duymuyormuş gibi yaparak bir o yana bir bu yana koşar.*)

Başımıza gelen felaketi ona anlatmam gerek, ama onu nerede aramalı, kimlere sormalı?

GÉRONTE

(*Scapin'in peşinden koşarak.*)

Ne var, ne oldu ki?

SCAPIN

(*Aynı şekilde.*)

Boşuna bir oraya bir buraya koşturup duruyorum, onu bir türlü bulamıyorum.

GÉRONTE

Buradayım ya işte.

SCAPIN

(*Aynı şekilde.*)

Benim asla tahmin edemeyeceğim bir yere saklandı demek...

GÉRONTE

(*Scapin'i durdurarak.*)

Hop dedik yahu! Kör müsün sen? Beni görmüyor musun?

SCAPIN

Ah beyefendi, sizi hiçbir yerde bulamadım.

GÉRONTE

Bir saattir karşıda duruyorum ya. Söylesene neler oldu?

SCAPIN

Beyefendi...

GÉRONTE

Ne var?

SCAPIN

Beyefendi, oğlunuz...

GÉRONTE

Ee ne olmuş oğluma?

SCAPIN

Dünyanın en tuhaf felaketi geldi başına.

GÉRONTE

Neymiş bu felaket?

SCAPIN

Artık ne dediyseniz onu bulduğumda perişan bir haldeydi; bu arada beni bu meseleye karıştırmamız da çok fena oldu ya neyse, üzüntüsünü dağıtmak için limanda dolaşalım dedik. Orada gözüümüz pek çok şeyin içinde hayli iyi donanımlı bir Türk kadırgasına takıldı. Temiz yüzlü Türk bir delikanlı bizi kadırgaya davet edip elini uzattı. Biz de içeri girdik; delikanlı bize bin çeşit ikramda bulundu, pek güzel ağırladı; görüp görebileceğiniz en nefis meyveleri tattık, dünyanın en leziz şarabından içtik.

GÉRONTE

Bütün bunların neresi felaket?

SCAPIN

Az bekleyin beyefendi, oraya da geliyoruz. Biz yemek yerken delikanlı kadırgayı suya indirmemiş mi! Limandan uzaklaşınca beni bir kayığa bindirip size gönderdi. Eğer ona benimle derhal beş yüz ekü göndermezseniz oğlunuzu Cezayir'e götürecektir.

GÉRONTE

Nasıl? Eyvah eyvah! Beş yüz ekü mü?

SCAPIN

Evet beyefendi. Üstelik bunun için bana sadece iki saat verdi.

GÉRONTE

Ah! Geberesice Türk, beni böyle kalbimden vurmak ha!

SCAPIN

Bütün kalbinizle sevdiğiniz biricik oğlunuzu esaretten kurtarmanın bir yolunu bulmak, hem de çabucak bulmak size düşüyor beyefendi.

GÉRONTE

Ne halt yemeye binmiş ki o kadırgaya?

SCAPIN

Böyle bir şey olacağını nereden bilsin.

GÉRONTE

Çabuk Scapin, çabuk git ve o Türk'e bütün kanun kuvvetlerini üstüne salacağımı söyle.

SCAPIN

Açık denize kanun kuvvetlerini mi salacaksınız? Siz insanlarla dalga mı geçiyorsunuz?

GÉRONTE

Ne halt yemeye binmiş ki o kadırgaya?

SCAPIN

İnsanlar bazen böyle kötü talihin kurbanı olabiliyor işte.

GÉRONTE

Scapin, bu işte sadık bir hizmetkârın yapacağı şeyi yapman gerek.

SCAPIN

Neymiş o beyefendi?

GÉRONTE

O Türk'e gideceksin ve bana oğlumu geri yollamasını, ben istenen meblağı toplayana kadar onun yerine senin geçeceğini söyleyeceksin.

SCAPIN

E ama beyefendi ağzınızdan çıkanı kulağınız duyuyor mu sizin? Sizce o Türk oğlunuzun yerine benim gibi bir sefili kabul edecek kadar enayi midir?

GÉRONTE

Ne halt yemeye binmiş ki o kadırgaya?

SCAPIN

Böyle bir felaket olabileceğini tahmin edemedi işte. Beyefendi, unutmayın, adam bana sadece iki saat verdi.

GÉRONTE

Şimdi sen diyorsun ki adam benden...

SCAPIN

Beş yüz ekü istiyor.

GÉRONTE

Beş yüz ekü! Hiç mi vicdan yok bu adamda?

SCAPIN

Cidden mi? Bir Türk'te vicdan mı arıyorsunuz?

GÉRONTE

Beş yüz ekü kaç para eder biliyor mu o?

SCAPIN

Tabii biliyor beyefendi, tam bin beş yüz lira ettiğini çok iyi biliyor.

GÉRONTE

Hain herif, biz bin beş yüz lirayı ağaçtan mı topluyoruz sanıyor?

SCAPIN

Bunlar akıl mantık dinlemeyen insanlar.

GÉRONTE

Ne halt yemeye binmiş ki o kadırgaya?

SCAPIN

Çok doğru; ama ne yaparsınız! İnsan her şeyi öngöremiyor işte. Ama çok rica ederim beyefendi, biraz acele edin.

GÉRONTE

Al, sana dolabımın anahtarını veriyorum.

SCAPIN

Güzel.

GÉRONTE

Dolabı açarsın.

SCAPIN

Çok güzel.

GÉRONTE

Sol köşede büyük bir anahtar göreceksin. Tavan arasının anahtarı.

SCAPIN

Tamam.

GÉRONTE

Orada içinde eski püskü kıyafetlerin durduğu büyük bir sepet var; ne var ne yoksa al, eskicilere sat sav, sonra git oğlum için istenen fidyeyi öde.

SCAPIN

(Anahtarı Géronte'a geri vererek.)

E ama pes beyefendi, siz hayal mi görüyorsunuz canım? Sizin söylediklerinizle anca yüz frank toplarım; üstelik ne kadar az zamanım olduğunu da biliyorsunuz.

GÉRONTE

Ne halt yemeye binmiş ki o kadırgaya?

SCAPIN

Ah ama boş boş konuşup vakit kaybetmeyelim! Unutun artık şu kadırgayı, asıl şunu düşünün, çok az zamanımız kaldı ve oğlunuzu kaybetme riskiyle karşı karşıyasınız. Heyhat, benim zavallı efendiciğim! Seni belki de ömrüm boyunca bir daha göremeyeceğim, ben bunları söylerken belki de seni çoktan Cezayir'e köle olarak götürmekteler. Ama Tanrı şahidim olsun, ben senin için elimden gelen her şeyi yaptım. Eğer fidyen ödenmediyse bunun tek sorumlusu babanın sevgisizliğidir.

GÉRONTE

Dur biraz Scapin, ben gidip o parayı bulacağım.

SCAPIN

O halde elinizi biraz çabuk tutun beyefendi, zaman dola-cak diye ödüm kopuyor.

GÉRONTE

Sen dört yüz ekü demiştin, değil mi?

SCAPIN

Hayır, beş yüz ekü.

GÉRONTE

Beş yüz ekü mü?

SCAPIN

Evet.

GÉRONTE

Ne halt yemeye binmiş ki o kadırgaya?

SCAPIN

Haklısınız ama acele edin.

GÉRONTE

Gezecek başka yer mi yoktu?

SCAPIN

Çok haklısınız. Ama elinizi çabuk tutun.

GÉRONTE

Ah, o lanet kadırga!

SCAPIN

(Kendi kendine.)

Taktı kadırgaya.

GÉRONTE

Al işte burada Scapin; demin aynı meblağı altın olarak almıştım, aklımdan çıkıvermiş; ben ne bileyim elimden bu kadar çabuk uçup gideceğini.

(Para kesesini Scapin'e uzatır, fakat bir türlü vermek istemez; telaş içinde kolunu bir o yana bir bu yana uzatır, Scapin de keseyi almak için bir oraya bir buraya hamle yapar.)

Al bakalım! Git oğlumun fidyelerini öde.

SCAPIN

(Elini uzatarak.)

Baş üstüne beyefendi.

GÉRONTE

(Scapin'e verirmiş gibi yaptığı para kesesini hâlâ elinde tutarak.)

Ama söyle o Türk'e, kendisi tam bir kalleş.

SCAPIN

(Elini tekrar uzatarak.)

Tamam.

GÉRONTE

(Aynı oyun.)

Rezilin biri.

SCAPIN

(Uzattığı eli hâlâ havada.)

Tamam.

GÉRONTE

(Aynı oyun.)

Hırsızın, imansızın önde gideni.

SCAPIN

O iş bende.

GÉRONTE

(Aynı oyun.)

Hak hukuk tanımadan benden tam beş yüz ekü kopardığını söyle ona.

SCAPIN

Tamam.

GÉRONTE

(Aynı oyun.)

Ben bu parayı onun ölüsüne de dirisine de vermezdim, söyle ona.

SCAPIN

Peki tamam.

GÉRONTE

(Aynı oyun.)

Ve şunu da söyle ona, eğer onu bir gün elime geçirirsem doğduğuna pişman edeceğim.

SCAPIN

Tamam.

GÉRONTE

(Keseyi cebine geri koyup gitmeye davranarak.)

Şimdi çabuk git ve oğlumu kurtar.

SCAPIN

(*Géronte'un arkasından koşarak.*)

Hop! Beyefendi!

GÉRONTE

Ne var?

SCAPIN

Para nerede peki?

GÉRONTE

Sana vermedim mi?

SCAPIN

Hayır vermediniz, tekrar cebinize koydunuz.

GÉRONTE

Ah! Kederden kafam allak bullak oldu.

SCAPIN

Belli.

GÉRONTE

Ne halt yemeye binmiş ki o kadırgaya? Ah, lanet kadırga! Cehennemde cayır cayır yanasın hain Türk!

SCAPIN

(*Yalnız.*)

Ondan kopardığım beş yüz eküyü bir türlü hazmedemiyor. Ama daha hesabımız bitmedi; ben sana oğlunun gözünde beni hain durumuna düşürmenin cezasını çok başka şekilde keseceğim.

8. Sahne

(*Octave, Léandre, Scapin.*)

OCTAVE

Ee nasıl gitti Scapin, benim işi hallettin mi?

LÉANDRE

Aşkımı zor durumundan kurtarmak için bir şeyler yapabildin mi?

SCAPIN

(*Octave'a.*)

İşte babanızdan kopardığım iki yüz pistol.

OCTAVE

Ah! Beni sevinçten havalara uçurdun!

SCAPIN

(*Léandre'a.*)

Sizin için hiçbir şey yapamadım.

LÉANDRE

(*Gitmek isteyerek.*)

O halde ölürüm daha iyi. Zerbinette olmadan yaşamamın ne anlamı var.

SCAPIN

Hop, hop! Yavaş olun. Amma abartıyorsunuz canım!

LÉANDRE

(*Arkasına dönerek.*)

Başka ne yapayım istiyorsun?

SCAPIN

Hadi hadi sizin işi de hallettim ben.

LÉANDRE

(*Geri gelir.*)

Ah! Bana yeniden can verdin!

SCAPIN

Ama bir şartla: Bana oynadığı oyun için babanızdan ufak bir intikam almama izin vereceksiniz.

LÉANDRE

Sen ne istersen o.

SCAPIN

Şahidin önünde de yemin eder misiniz?

LÉANDRE

Ederim.

SCAPIN

O halde buyurun, beş yüz ekü.

LÉANDRE

Haydi hemen gidip taptığım kadını geri alalım.

III. Perde

1. Sahne

(*Zerbinette, Hyacinte, Scapin, Sylvestre.*)

SYLVESTRE

Evet, sevgilileriniz sizin bir arada kalmanıza karar verdi.
Biz de bize verilen emri yerine getiriyoruz.

HYACINTE

(*Zerbinette'e.*)

Böyle bir emir beni sadece memnun eder. Kader ortağım-
la arkadaş olmayı büyük bir sevinçle kabul ediyorum;
sevdiğimiz insanların arasındaki dostluğun bize de sıra-
yet etmemesi için hiçbir neden göremiyorum.

ZERBINETTE

Teklifinizi kabul ediyorum; ben de uzatılan dostluk elini
geri çevirecek türden bir insan değilim.

SCAPIN

Peki ya size aşk eli uzatılırsa?

ZERBINETTE

Konu aşksa başka. Aşk daha tehlikelidir ve ben bu konu-
da o kadar cesur değilim.

SCAPIN

Ama artık efendime karşı biraz daha cesur davranırsınız
zannediyorum. Sizin için yaptıkları aşkına gerektiği şekil-
de karşılık verme konusunda sizi yüreklendirmiştir.

ZERBINETTE

Ona ancak niyeti iyiye güvenirim ve yaptıkları henüz güvenimi tamamen kazanmak için yeterli değil. Benim işveli bir mizacı var, sürekli gülerim; ama hep gülsem de bazı konularda çok ağırbaşlıyım. Eğer efendin bana sahip olmak için para ödemesinin yeterli olacağını sanıyorsa çok aldanıyor demektir. Bunun için paradan fazlası gerek; aşkına onun arzu ettiği şekilde karşılık vermem için sadakatini toplumun gerekli gördüğü birtakım törenlerle taçlandırması lazım.

SCAPIN

O da aynı fikirde zaten. Size şerefiyle, hiçbir art niyet beslemeksizin talip; eğer başka türlü bir düşüncesi olsaydı ben bu işe hiç girmezdim.

ZERBINETTE

Madem böyle diyorsunuz, ben de öyle olduğuna inanmak istiyorum. Fakat babadan yana pek çok mâniyle karşılaşacağız gibi görünüyor.

SCAPIN

Biz işleri rayına koymanın bir yolunu buluruz.

HYACINTE

(*Zerbinette'e.*)

Kaderlerimizin benzerliği de dost olmamıza katkıda bulunacaktır. İkimiz de aynı endişeler içerisindeyiz, ikimiz de aynı talihsizlikten mustaribiz.

ZERBINETTE

Ama sizin bir avantajınız var: Siz en azından annenizin babanızın kim olduğunu biliyorsunuz ve ebeveyninizin desteğini ortaya koyduğunuz anda bu destek mutluluğunuzu teminat altına alıp zaten olmuş bitmiş bir evliliğe rıza gösterilmesini sağlayabilir. Oysa benim ne halde olursam olayım yardıma koşacak hiç kimsem yok. Gördüğünüz gibi akli fikri malda mülkte olan bir babanın kalbini yumuşatacak türden bir konumda değilim.

HYACINTE

Fakat sizin de başka bir avantajınız var: Sizin sevdiğiniz adamın aklını başka bir gelin adayıyla çelmeye çalışmıyorlar.

ZERBINETTE

Hayatta en çok korkulacak şey bir sevgilinin hislerinin değişmesi değildir ki. İnsan doğal olarak, bir kez fethettiği bir kalbi elinde tutacak meziyete sahip olduğuna inanabilir. Bana göre aşk meselelerinde olup olabilecek en korkutucu şey baba otoritesi. İstediğin kadar meziyet sahibi ol, bunun karşısında beş para etmez.

HYACINTE

Heyhat! İçten sevgiler niçin hep engellerle karşılaşır ki? İki kalbi birbirine bağlayan o tatlı zincirlere dokunulmadığında sevmek ne güzel şeydir!

SCAPIN

Şaka yapıyor olmalısınız; aşkta huzur rahatsız edicidir. Mutlak saadet bizi sıkar; hayatta inişlerin çıkışların olması şarttır; olayların içine güçlüklerin karışması insanın şevkini perçinler, alacağı hazları arttırır.

ZERBINETTE

Tanrı aşkına Scapin, şu cimri ihtiyardan para koparmak için oynadığın oyunu anlatsana biraz, duyduğuma göre pek eğlenceliymiş. Bana hikâyeye anlatanları eli boş göndermediğimi bilirsin, attığım kahkahalarla zahmetlerinin karşılığını gani gani öderim.

SCAPIN

Bakın Sylvestre geldi, o da hikâyeyi benim kadar iyi anlatacaktır. Benim aklımda başka bir küçük intikam planı var. Çok zevkli olacak.

SYLVESTRE

Her şey yoluna girmişken yeniden birtakım olmadık işlere kalkışmak niye?

SCAPIN

Tehlikeli işlere kalkışmayı seviyorum da ondan.

SYLVESTRE

Sana daha önce de söyledim, gel benim sözümü dinle ve aklındaki plandan vazgeç.

SCAPIN

Evet ama ben sadece kendi sözümü dinlemek istiyorum.

SYLVESTRE

Ne halt yemeye kalkacaksın ki bu işe?

SCAPIN

Ne halt yemeye karışıyorsun ki işime?

SYLVESTRE

Çünkü gereksiz yere bir araba sopa yeme riskini göze aldığı görüyorum da ondan.

SCAPIN

E peki bundan sana ne! Sırt benim sırtım, senin değil ya.

SYLVESTRE

Doğru tabii, sırt senin sırtın, nasıl istersen öyle kullanırsın.

SCAPIN

Bu tür tehlikeler beni hiçbir zaman durdurmadı. Olacakları fazla ölçüp biçip bir türlü harekete geçemeyen zayıf yüreklerden hep nefret etmişimdir.

ZERBINETTE

(*Scapin'e.*)

Senin yardımlarına ihtiyacımız olacak.

SCAPIN

Hadi siz gidin, ben de birazdan yanınıza gelirim. Kimse beni kendi kendime ihanet edecek, bilinmemesi gereken sırları ortaya dökcek duruma getirip de cezasız kalamaz.

2. Sahne

(*Géronte, Scapin.*)

GÉRONTE

E anlat bakalım Scapin, oğlumun işi ne âlemde?

SCAPIN

Beyefendi, oğlunuz emin ellerde. Fakat şimdi de siz olup olabilecek en büyük tehlikeyle karşı karşıyasınız. Keşke evinizden hiç çıkmasaydınız.

GÉRONTE

Niye ki?

SCAPIN

Ben şu saat burada sizinle konuşurken birileri öldürmek için her yerde sizi arıyor.

GÉRONTE

Beni mi?

SCAPIN

Evet.

GÉRONTE

Kim ki bunlar?

SCAPIN

Octave'ın evlendiği kızın erkek kardeşi. Bu evliliğin feshedilmesi için en büyük nedenin, kız kardeşinin yerine kendi kızınızı koymaya çalışmanız olduğuna inanıyor; bu kanaatle bütün hıncını sizden çıkarmaya, şerefini temizlemek için sizi öldürmeye ant içmiş. Bütün dostları, hepsi de onun gibi silahşor, dört bir tarafta sizi arıyor, sizi soruyor. Hatta bölüğünden askerlerin orada burada önlerine geleni sorguya çektiklerini, kümeler halinde evinize giriş çıkışları tuttuklarını gördüm. Öyle ki ellerine düşmeden ne evinize gidebilir, ne sağa ne sola tek bir adım atabilirsiniz.

GÉRONTE

Ben ne yapacağım şimdi Scapin'ciğim?

SCAPIN

Hiç bilmiyorum beyefendi, gerçekten çok feci bir durum. Halinizi düşündükçe elim ayağım kesiliyor, sonra... Durun bir dakika.

(Arkasına döner, birilerinin olup olmadığını kontrol ediyormuş gibi sahnenin diğer ucuna gider.)

GÉRONTE

(*Korkudan titreyerek.*)

Sonuç?

SCAPIN

(*Geri gelerek.*)

Yok yok, bir şey değilmiş.

GÉRONTE

Beni bu durumdan kurtaracak bir şeyler gelmiyor mu aklına?

SCAPIN

Aklıma bir şeyler geliyor, ama işin sonunda ben de canımdan olabilirim.

GÉRONTE

Gözünü seveyim Scapin, ne kadar sadık bir hizmetkâr olduğunu göster. Yalvarırım beni bırakma.

SCAPIN

Hay hay. Zaten size karşı beslediğim sevgi sizi ortada bırakmama razı olmaz.

GÉRONTE

Sana yemin ederim karşılığını alacaksın; bu üstümdeki kıyafet hele biraz eskisin, söz, senin.

SCAPIN

Durun durun. Aklıma sizi kurtaracak bir fikir geldi. Önce şu çuvala girmeniz gerek, sonra...

GÉRONTE

(*Birini gördüğünü sanarak.*)

Eyvah eyvah!

SCAPIN

Yok yok, kimseler yok. Ne diyordum, şunun içine girmeniz gerek, ama hiç kıpırdamayacaksınız. Sizi paket gibi sırtıma vurup düşmanlarınızın arasından evinize kadar taşıyacağım; bir kez eve vardıktan sonra orada barikat kura, saldırganlarla başa çıkmak için yardım çağırırız.

GÉRONTE

İyi fikir.

SCAPIN

Hem de en iyisi. Siz de göreceksiniz.

(*Kendi kendine*)

Hainliğin cezasını çekeceksin.

GÉRONTE

Hı, bir şey mi dedin?

SCAPIN

Düşmanlarınız kısıvrak yakalanacak dedim. İyice yerleşin şunun içine ve sakın ola kendinizi göstermeyin, ne olursa olsun hiç kıpırdamayın.

GÉRONTE

Sen onu bana bırak. Gıkımı bile...

SCAPIN

Hemen saklanın. İşte sizi arayan kabadayılardan biri geliyor.

(*Sesini değiştirerek.*)

Ne yani! Şu Géyonte'u öldüyemeyecek miyim ben yahu? Kimse hayyına bana onun neyede olduğunu söylemeyecek mi?

(*Her zamanki sesiyle Géronte'a.*)

Kıpırdamayın.

(*Yeniden sesini değiştirerek.*)

Cadedis!* İsteyse dünyanın öbür ucuna gitmiş olsun bulacağım onu.

(*Doğal sesiyle Géronte'a.*)

Aman kendinizi göstermeyin.

(*Gaskon aksanıyla** söylenenlerin hepsi güya*

Scapin'in taklit ettiği haydudun, gerisi kendisininindir.)

Hey sen, çuvallı! -- Buyurun beyim. -- Géyonte'un neyede olduğunu söyle, sana biy altın veyeyim. -- Senyör

* Gaskon lehçesinde "Tanrı şahidim" anlamına gelen eski bir sövgü. (ç.n.)

** Molière burada gerçek Gaskon lehçesi kullanmamış, kelimelerdeki *v* ve *b* harflerinin yerini değiştirmek suretiyle kulağa komik gelen sahte bir Gaskon lehçesi yaratmıştır. Bu nedenle biz de aynı etkiyi yaratabilmek için çeviride rotasizme (*r* harfini söyleyememe ya da yanlış söyleme durumu) başvurmayı tercih ettik. (ç.n.)

Géronte'u mu arıyorsunuz? -- Hay şeytan, ayıyorum, evet! -- Peki onu niçin arıyorsunuz beyefendi? -- Niçin mi? -- Evet. -- *Cadedis!* Onu sopalaya sopalaya gebeytmek için. -- Ah ama beyefendi, o öyle sopalanacak, bu şekilde muamele edilecek adamlardan değildir. -- Kim? Géyonte denen o budala, o alçak, o ciğeyi beş paya etmez heyif mi değildi? -- Beyefendi, Senyör Géronte ne budala, ne alçak ne de ciğeri beş para etmez bir adamdır. Çok rica ederim sözlerinize dikkat edin. -- Sen kim oluyorsun da benimle böyle tepeden konuşuyorsun bakayım? -- Ben görevimi yapıyorum, hakarete uğrayan şerefli bir adamı savunuyorum. -- Yoksa sen o Géyonte'un dostlayından biyi misin ha? -- Evet beyefendi, öyleyim. -- Ah! *Cadedis!* Demek dostlayından biyisin ha, şimdi bittin sen!

(*Çuvalın üstüne sopayla defalarca vurur.*)

Al sana! Ona atacağım sopayı sen ye bakalım! -- Ay ay ay ama beyefendi! Ay ay ay ama yavaş olun beyefendi! Ay ay yavaş, yavaş, ay ay ay! -- Şimdi git ona benden selam söyle. *Adiusias!** -- Ah, cehenneme kadar yolun var, pis Gaskon! Ay!

(*Sanki defalarca sopa yemiş gibi sızlanıp sırtını sıvazlar.*)

GÉRONTE

(*Başını çuvaldan çıkararak.*)

Ah Scapin, artık dayanamayacağım!

SCAPIN

Ay beyefendiciğim asıl ben bittim, omuzlarımın acısından duramıyorum.

GÉRONTE

Nasıl olur? Adam asıl benimkileri sopaladı.

SCAPIN

Hiç de bile, bütün acısını benim sırtımdan çıkardı.

* Gaskon lehçesinde "Tanrı'ya emanet" anlamına gelen veda sözcüğü. (ç.n.)

GÉRONTE

Sen ne diyorsun canım? Bütün darbeleri tek tek hissettim, hâlâ da hissediyorum.

SCAPIN

Hayır diyorum size, olsa olsa sopanın ucu denk gelmiştir.

GÉRONTE

O zaman sen de az öteye çekilseydin de bari bana gelmeseydi...

SCAPIN

(Géronte'un başını tekrar çuvalın içine sokarak.)

Aman dikkat. İşte yabancı kılıklı biri daha.

(Bu bölüm lehçe değişimi ve oyun olarak Gaskonlu sahnenin aynısıdır.)

Hay lanet! Ben şabahtan beri Başk gibi bir oraya bir buraya koşturmak,* ama o Gironte iblişini bir türlü bulamamak ha?

(Her zamanki sesiyle Gérard'a.)

İyi saklanın. -- Hey siz, efendi bey, bakşanıza buraya, ben o Gironte'u dağ tepe aramak, siz o nerededir hiç bilmek? -- Hayır beyefendi, Gérard'un nerede olduğunu bilmiyorum. -- Bakın açık açık söyleyin, ben ona çok bir şey yapmamak. Şadece şırtını söyle on on iki kere şopalamak, göğşüne de kılıçla üç dört delik açmak, o kadar. -- Size yemin ederim beyefendi, onun nerede olduğunu bilmiyorum. -- Şanki o çuvalda bir şey kımıldadı gibi gelmek bana. -- Af buyurun beyefendi. -- O çuvalın içinde bir is var. -- Hiç de bile beyefendi. -- Ben o çuvala kılıcımı şaplamak. -- Ah ama beyefendi, sakın yapmayın böyle

* Fransızcada "Bask gibi koşmak" hızlı koşmak anlamına gelen bir deyimdir. Molière burada da gerçek Bask dili kullanmamış, cümleleri hayli bozuk bir Fransızcayla kurmak ve kelimelerdeki *d* harfini *t*, *v* harfini *f* harfiyle değiştirmek suretiyle kulağa komik gelen sahte bir Bask dili yaratmıştır. Bu nedenle biz de aynı etkiyi yaratabilmek için çeviride özellikle dil bilgisi hataları yapmayı ve Türkçede en yaygın peltek konuşma türleri olan seleştirme (*ş* yerine *s* demek) ve şeleştirme (*s* yerine *ş* demek) başvurmayı tercih ettik. (ç.n.)

bir şey. -- O zaman göster bana çuvalın içinde ne var. -- Yavaş beyefendi, yavaş! -- Ne demek yavaş? -- Ne taşıdığım sizi hiç ilgilendirmez. -- Ben ziyadeşiyle ilgilenmek ama. -- Göstermeyeceğim işte. -- Öf, bu is çok uzamak! -- Bana ait eski püskü kıyafetler var içinde. -- Göster diyorum şana. -- Göstermeyeceğim. -- Şen göstermemek ha? -- Hayır. -- O zaman ben de şenin şırtını şopalamak. -- Umurumda bile değil. -- Ah! Şen pek sakacı olmak!

(Bir yandan çuvala sopayla defalarca vurup, diğer yandan sanki canı yanıyormuş gibi bağırarak.)

Ay ay ay ay, beyefendi, ay ay ay ay! -- Hadi sağlıcakla. Bu şana bir derş olsun, küştah küştah konuşma bir daha. -- Ay! Cehennemlik herif daha iki kelimeyi bir araya getiremiyor! Ay!

GÉRONTE

(Başını çuvaldan çıkararak.)

Ah! Pestilim çıktı.

SCAPIN

Ay! Öldüm yahu.

GÉRONTE

Ne halt yemeye devamlı sırtıma sırtıma vuruyor ki bunlar?

SCAPIN

(Géronte'un başını tekrar çuvalın içine sokarak.)

Aman dikkat, bakın yarım düzine asker buraya doğru geliyor.

(Sanki bir sürü insan gelmiş gibi farklı farklı sesler çıkararak.)

Hadi şu Géronte'u bulalım artık, her tarafa bakalım. Durmak yok, bütün şehrin altını üstüne getirelim. Bakmadık yer bırakmayalım. Her yeri köşe bucak arayalım. Her taşın altına bakalım. Hayır, şuraya gidelim. Sola gidelim. Sağa gidelim. Hayır dedim. Yok yok, gidelim.

(Her zamanki sesiyle Géronte'a.)

Aman iyi saklanın. -- Ah arkadaşlar bakın işte uşağı burada. Hadi konuş bakalım namussuz herif, efendinin nerede olduğunu bize söyleyeceksin. -- Aman aman, efendiler, beni dövmeyin ne olur. -- Hadi söyle, efendinin nerede? Konuş. Acele et. Bitsin artık bu iş. Elini çabuk tut. Hemen söyle. -- E ama biraz yavaş olun beyler.

(*Géronte başını yavaş yavaş çuvaldan çıkarır ve Scapin'in çevirdiği dolabı fark eder.*)

Eğer bize efendinin yerini derhal söylemezsen seni eşek sudan gelinceye dek sopalarız. -- Efendimi ele vereceğime ölürüm daha iyi. -- Tanrı yarattı demeyiz bak. -- Elinizden geleni ardınıza koymayın. -- Canın sopa mı istiyor senin? -- Efendime ihanet etmeyeceğim. -- Demek sopamın tadına bakmak istiyorsun ha? Al bakalım... -- O-oo!

(*Tam vurmaya hazırlanırken Géronte çuvaldan çıkarır, Scapin kaçır.*)

GÉRONTE

Ah seni rezil! Ah seni hain! Ah seni kalles! Demek beni böyle böyle öldürecektin ha?

3. Sahne

(*Zerbinette, Géronte.*)

ZERBINETTE

(*Gülerek, Géronte'u görmeden.*)

Ha ha, biraz hava almazsam gülmekten öleceğim.

GÉRONTE

(*Tek başına olduğunu sanarak.*)

Yemin ederim bu yaptığını sana ödeteceğim.

ZERBINETTE

(*Géronte'u görmeden.*)

Ha ha ha ha, ne komik hikâye ama! İhtiyar da amma enayiymiş ha!

GÉRONTE

Bunda gülünecek bir taraf yok, çok ayıp ediyorsunuz.

ZERBINETTE

Nasıl? Ne demek istiyorsunuz beyefendi?

GÉRONTE

Benimle alay etmemelisiniz diyorum.

ZERBINETTE

Sizinle mi?

GÉRONTE

Evet.

ZERBINETTE

Nasıl olur? Kim sizinle alay ediyor ki?

GÉRONTE

Niçin yüzüme baka baka gülüyorsunuz o halde?

ZERBINETTE

Orası sizi ilgilendirmez; demin dinlediğim bir hikâyeye kendi kendime gülüyorum. Öyle komik ki böylesi duyulmamıştır. Bilmem işin ucu bana da dokunduğu için midir ama bir oğlun babasından para koparmak için çevirdiği dolaplar beni gülmekten yerlere yatırdı.

GÉRONTE

Bir oğlun babasından para koparması mı?

ZERBINETTE

Evet ya. Hani biraz daha zorlasanız size bütün olayı baştan sona anlatmaya hazırım. Huyum bu, duyduğum hikâyeleri paylaşmadan duramam ben.

GÉRONTE

Hikâyeyi bana da anlatın çok rica ederim.

ZERBINETTE

Anlatırım tabii. Size anlatmamda bir sakınca yok; kaldı ki bu öyle uzun süre gizli saklı kalacak bir hikâye de değil. Kader bu ya, vaktiyle kendimi Mısırlı denen, vilayet vilayet gezip fal bakan ve kimi zaman çok başka işler de

kariştıran insanların arasında buldum. Bu şehre geldiğimizde genç bir adam beni gördü ve bana aşk duydu. O andan itibaren peşimden bir an bile ayrılmaz oldu. Bütün genç erkekler gibi o da başta konuşmanın yeterli olacağını, bize bir iki tatlı laf etmekle işinin hallolacağını sandı. Ama onu bu ilk hatasından döndüren güçlü bir direnişle karşılaştı. Beni alıkoyan insanlara derdini anlattı ve onların belli bir meblağ karşılığında beni bırakmaya yanaşabileceklerini gördü. Ama kör talih bu ya, benim âşığım da pek çok iyi aile çocuğuyla aynı durumdaydı, yani meteliğe kurşun atıyordu. Bir babası var ki adam Karun gibi zengin ama cimrinin önde gideni, nekes mi nekes. Durun durun. Adı neydi şimdi hatırlayacağım. Hey! Bana biraz yardımcı olsanıza canım. Bu şehirde cimriliğiyle nam salmış kimseyi tanımıyor musunuz?

GÉRONTE

Hayır.

ZERBINETTE

İsminde -ron..., -ronte gibi bir şeyler var. Or... Oronte. Yok. Gé... Evet evet Géronte, işte bu. Bizim cimrinin adı bu, buldum sonunda, size bahsettiğim meşhur cimrinin adı Géronte. Neyse hikâyeye geri dönersek, bizimkiler bugün şehirden ayrılmak istiyorlardı. Âşığım para bulamadığı takdirde beni kaybedecekti. Neyse ki becerikli uşağı imdadına yetişti de parayı babasından koparabildi. Bakın uşağın adını ezbere biliyorum. Adı Scapin; eşi benzeri olmayan bir adam, ne kadar övsem az.

GÉRONTE

(*Kendi kendine.*)

Ah! Seni namussuz seni!

ZERBINETTE

Ve işte uşağın enayisini tuzağa düşürmek için çevirdiği dümen. Ha ha ha ha! Aklıma geldikçe hâlâ gülüyorum. Ha ha ha! Gitmiş o cimri herifi bulmuş, ha ha ha, ona

demiş ki oğluyla birlikte limanda dolaşırken, hi hi, bir Türk kadirgası görmüşler, içeri davet edilmişler; genç bir Türk bunlara yemekler ikram etmiş, ha ha, bunlar mutlu mutlu yemeklerini yerken kadirga denize açılmış; Türk bunu tek başına bir kayığa bindirip geri yollamış, efendisinin babası derhal beş yüz ekü ödemediği takdirde oğlunu Cezayir'e götüreceğini söylemiş. Ha ha ha! Bizim cimrilerin cimrisini bir telaştır almış tabii. Oğluna duyduğu sevgi ile cimriliği feci bir güreşe tutuşmuş. On dan beş yüz ekü istemek kalbine beş yüz hançer saplamaktan beter ne de olsa. Ha ha ha! Parayı vermemek için bin dereden su getirmiş. Para vermeden oğlunu geri alabilmek için ipe sapa gelmez çareler üretmeye başlamış. Ha ha ha! Yok Türk'ün kadirgasının peşine kanun kuvvetlerini salacakmış. Ha ha ha! Hatta uşağına, vermemek için şekilden şekle girdiği parayı bulup buluşturana kadar gidip oğlunun yerine geçmesini teklif etmiş. Ha ha ha! Beş yüz eküyü çıkarmak için toplasan otuz ekü etmeyecek eski püskü öteberisini sattırmaya bile kalkışmış. Ha ha ha! Ve uşak her defasında tekliflerinin ne kadar aptalca olduğunu yüzüne vurdukça adam sürekli acı acı "Ne halt yemeye binmiş ki o kadirgaya? Ah lanet kadirga! Hain Türk!" diye dövünüp durmuş. Neyse ama sonunda artık kaçacak hiçbir yeri kalmadıktan, uzun uzun sızlanıp ah vah ettikten sonra... Ama galiba siz benim hikâyeme hiç gülmüyorsunuz. Siz ne diyorsunuz bu olanlara?

GÉRONTE

Şunları diyorum: O geberesice, o küstah delikanlı babası tarafından bir güzel cezalandırılacak. Şerefli bir adama hakaretler eden o patavatsız, o terbiyesiz Mısırlı kız da çok yakında iyi ailelerin çocuklarını baştan çıkarmak neymiş görecektir. Uşak ise Géronte tarafından yarından tezi yok ipe gönderilecek.

4. Sahne

(*Sylvestre, Zerbinette.*)

SYLVESTRE

Siz ne anlatıp duruyorsunuz öyle saatlerdir? Demin konuştuğunuz adamın sevgilinizin babası olduğunu biliyor musunuz siz?

ZERBINETTE

Ben de şimdi anladım. Adama hiç düşünmeden kendi hikâyesini anlatıverdim.

SYLVESTRE

Ne demek kendi hikâyesini?

ZERBINETTE

Evet ya, hikâye bir türlü aklımdan gitmiyordu, birilerine anlatmak için yanıp tutuşuyordum. Aman neyse, ne önemi var ki? Derdine yansın. Anlattım diye batmayız da çıkmayız da bence.

SYLVESTRE

Gevezelik etmeniz şarttı sanki. Kendi meselenizde bile dilinizi tutamadığınıza göre hayli geveze olmalısınız.

ZERBINETTE

Nasıl olsa bir başkasından duymayacak mıydı canım?

5. Sahne

(*Argante, Sylvestre.*)

ARGANTE

Hey Sylvestre!

SYLVESTRE

(*Zerbinette'e.*)

Siz eve gidin. Efendim beni çağırıyor.

ARGANTE

Demek hepiniz bir oldunuz, seni namussuz; Scapin, oğlum ve sen hepiniz bir oldunuz ve beni katakulliyeye getirdiniz, benim de buna ses çıkarmayacağını sandınız öyle mi?

SYLVESTRE

İnan olsun beyefendi, eğer Scapin sizi katakulliyeye getirdiyse benim bu işte hiçbir günahım yok. Size yemin ederim benim hiçbir suçum yok.

ARGANTE

Orasını göreceğiz geberesice, orasını göreceğiz. Kimse benim yoluma taş koyamaz.

6. Sahne

(*Géronte, Argante, Sylvestre.*)

GÉRONTE

Ah Senyör Argante! Başıma gelen felaketi bir duysanız.

ARGANTE

Görüyorsunuz ben de perişan haldeyim.

GÉRONTE

O Scapin olacak geberesice beni katakulliyeye getirip benden beş yüz ekü koparmış.

ARGANTE

Aynı Scapin geberesicesi aynı katakulliyeye benden de iki yüz pistol koparmış.

GÉRONTE

Benden beş yüz ekü koparmakla yetinmedi, bir de bana öyle bir muamele etti ki utançtan söyleyemiyorum bile. Ama bunun cezasını çekecek.

ARGANTE

Bana oynadığı oyunun hesabını verecek.

GÉRONTE

Ondan ibretlik bir intikam almaya yeminliyim.

SYLVESTRE

(*Kendi kendine.*)

Bütün bunlar bir şekilde bana patlamasa bari!

GÉRONTE

Ama hepsi bu da değil Senyör Argante, felaket daima yanında başka felaketler getirir. Bugün yegâne teselli kaynağım olan kızıma kavuşmayı umuyordum. Az önce adamımdan öğrendiğime göre meğer kızım çok uzun süre önce Taranto'dan ayrılmış, bindiği geminin battığı düşünülüyormuş.

ARGANTE

Siz de onu niçin Taranto'da bıraktınız ki sanki? Niçin yanınızda getirmediniz?

GÉRONTE

Kendime göre nedenlerim vardı. Aile menfaatleri yaptığım ikinci evliliği bugüne kadar çok gizli tutmamı gerektirmişti. Ama kimleri görüyorum?

7. Sahne

(*Nérine, Argante, Géronte, Sylvestre.*)

GÉRONTE

Ah dadı, sen mi geldin?

NÉRINE

(*Géronte'un dizlerine kapanarak.*)

Ah Senyör Pandolphe, ben...

GÉRONTE

Bana Géronte de, artık o ismi kullanmayı bırakabilirsin. Taranto'da sizlerin yanındayken bu ismi kullanmamı gerektiren nedenler ortadan kalktı.

NÉRINE

Ah ah! O isim değişikliği yüzünden buraya gelip sizi bulana kadar ne dertler ne tasalar çektik biz.

GÉRONTE

Kızım nerede? Ya annesi?

NÉRINE

Beyefendi kızınız çok uzakta değil. Ama onu size getirmeden önce sizden onu evlendirdiğim için af diliyorum; sizi hiçbir yerde bulamayıp kimsesiz ortalarda kalınca buna mecbur kaldım.

GÉRONTE

Kızım evlendi mi?

NÉRINE

Evet beyefendi.

GÉRONTE

Peki kiminle?

NÉRINE

Senyör Argante diye birinin oğlu Octave adında bir gençle.

GÉRONTE

Ey yüce Tanrım!

ARGANTE

Bu nasıl tesadüf böyle!

GÉRONTE

Hadi çabuk bizi hemen kızıma götür, çabuk!

NÉRINE

Şu eve girmeniz kâfi.

GÉRONTE

Sen önden git. Beni takip edin Senyör Argante, beni takip edin.

SYLVESTRE

Kaderin işine de akıl sır ermiyor yahu!

8. Sahne

(*Scapin, Sylvestre.*)

SCAPIN

Ee anlat bakalım Sylvestre, bizimkiler ne yapıyor?

SYLVESTRE

Sana verecek iki haberim var. Birincisi, Octave'ın işi çözüldü. Meğer bizim Hyacinte Senyör Géronte'un kızıy-

muş. İki babanın karar verip de yapamadığını kader yaptı. İkinci haber ise iki ihtiyar sana karşı korkunç tehditler savurdu. Özellikle de Senyör G ron te.

SCAPIN

Boş ver. Tehditlerin şimdiye kadar canımı yaktığı olmamıştır hiç, bunlar başımızın üstünden geçip giden bulutlar gibidir.

SYLVESTRE

Sen yine de tetikte ol. Oğullar babalarıyla arayı düzeltirse ortada kalan sen olabilirsin.

SCAPIN

Merak etme sen. Ben öfkelerini dindirmenin bir yolunu bulurum. Hem...

SYLVESTRE

Çabuk git buradan, işte çıkıyorlar.

9. Sahne

(*G ron te, Argante, Sylvestre, N rine, Hyacinte.*)

G RONTE

Hadi kızım benimle gelin. Anneniz de sizinle olsaydı sevincim tam olacaktı.

ARGANTE

İşte Octave da geliyor, tam zamanında.

10. Sahne

(*Octave, Argante, G ron te, Hyacinte, N rine, Zerbinette, Sylvestre.*)

ARGANTE

Gelin oğlum, gelin de talihli evliliğinizi kutlayalım. Tanrı bize...

OCTAVE

(*Hyacinte'i görmeden.*)

Hayır baba, bütün evlilik teklifleriniz boşuna. Artık sizden gerçeği saklamayacağım ve belli ki size evliliğimden bahsedilmiş de.

ARGANTE

Evet ama sen daha şeyi bilmiyorsun...

OCTAVE

Ben bilmem gereken her şeyi biliyorum.

ARGANTE

Sana söyleyeceğim şey şu, Senyör Géronte'un kızı...

OCTAVE

Senyör Géronte'un kızı bana hiçbir zaman hiçbir şey ifade etmeyecek.

GÉRONTE

Ama o...

OCTAVE

(*Géronte'a.*)

Hayır beyefendi. Sizden özür dilerim ama benim kararım kesin.

SYLVESTRE

(*Octave'a.*)

Bir dinleyin...

OCTAVE

Hayır, sus, hiçbir şey duymak istemiyorum.

ARGANTE

(*Octave'a.*)

Senin karın...

OCTAVE

Size hayır diyorum baba, sevgili Hyacinte'imi terk etmektense ölürüm daha iyi.

(*Hyacinte'in yanına gitmek için bütün sahneyi kateder.*)

Evet, işte bakın, bütün çabalarınız boşuna, işte kendisi, sadakat yemini ettiğim kadın burada. Onu ömrüm boyunca seveceğim. Başka kadın istemiyorum.

ARGANTE

Yahu tamam işte! Seni evlendirmek istediğimiz de o zaten. Hay şeytan, ille burnunun dikine gidecek!

HYACINTE

(*Géronte'u göstererek.*)

Evet Octave, işte babama kavuştum, artık hiçbir derdimiz kalmadı.

GÉRONTE

Hadi bana gidelim, daha rahat konuşuruz.

HYACINTE

(*Zerbinette'i göstererek.*)

Ah babacığım, sizden beni şu gördüğünüz tatlı şahıstan ayırmamanızı rica ediyorum. Onu tanıyınca siz de çok seveceksiniz.

GÉRONTE

Erkek kardeşinizi baştan çıkaran, daha demin yüzüme karşı hakkımda ipe sapa gelmez laflar eden bir kızı evimde ağırlamamı mı istiyorsunuz benden?

ZERBINETTE

Lütfen beni affedin beyefendi. Kim olduğunuzu bilseydim hiç öyle konuşur muydum? Ben sadece namınızı duymuştum.

GÉRONTE

Ne demek namımı duymuştunuz?

HYACINTE

Babacığım, kardeşimin ona duyduğu aşkın ayıplanacak bir yanı yok. Ben onun namusuna kefilim.

GÉRONTE

Aman ne güzel! Bari bir de oğlumu onunla evlendirmemi isteyin de tam olsun! Kimin nesi olduğu bilinmeyen, gözü işte akli oynaşta bir kız!

11. Sahne

(*Léandre, Octave, Hyacinte, Zerbinette, Argante, Géronte, Sylvestre, Nérine.*)

LÉANDRE

Babacığım, soyu sopu, malı mülkü olmayan bir kızla evlendim diye kendinizi üzmeyin. Onu almak için benden fidye isteyen insanlar onun bu şehirde namuslu bir ailede doğduğunu söyledi; henüz dört yaşındayken kaçırılmış. Bakın bana bir de bilezik verdiler, ailesini bulmamızda yardımcı olabilmış.

ARGANTE

Heyhat! Şimdi şu bileziği görünce, söylediğiniz yaşta benden koparılan kızım o.

GÉRONTE

Kızınız mı?

ARGANTE

Evet kızım. Sadece yüz hatlarına bakmak bile emin olmama yetiyor.

HYACINTE

Ey Tanrım! Ne olağanüstü olaylar bunlar!

12. Sahne

(*Carle, Léandre, Octave, Géronte, Argante, Hyacinte, Zerbinette, Sylvestre, Nérine.*)

CARLE

Ah Beyefendiler! Başımıza öyle fena bir iş geldi ki sormayın.

GÉRONTE

Ne oldu?

CARLE

Zavallı Scapin...

GÉRONTE

O namussuzu bir elime geçirirsem ipe göndereceğim.

CARLE

Heyhat! Zahmet etmenize gerek kalmadı beyefendi. Bir binanın yanından geçerken başına bir taş yontucunun çekici düşmüş, kafatası çatlamış, bütün beyni ortalara saçılmış. Şu an can çekişiyor. Bizden kendisini buraya getirmemizi rica etti, ölmeden önce sizinle konuşmak istiyormuş.

ARGANTE

O nerede şimdi?

CARLE

İşte geliyor.

13. Sahnə

(*Scapin, Carle, G ron te, Argante ve diğerleri.*)

SCAPIN

(*Başı sanki ağır yaralıymış gibi sargılar içinde iki adam tarafından taşınarak getirilir.*)

Ay ay beyler, işte bakın... Ay ne hale düştüm görüyorsunuz. Ay! Bir şekilde incittiğim herkesten af dilemeden ölmek istemedim. Ay! Evet beyler, son nefesimi vermeden önce hepinizden size yaptıklarım için beni affetmenizi rica ediyorum. Özellikle de Senyör Argante ve Senyör G ron te'tan. Ay!

ARGANTE

Kendi adıma ben seni affediyorum. Huzur içinde  lebilirsin.

SCAPIN

(*G ron te'a.*)

Ben en çok sizi incittim beyefendi, hani sopayla...

G RONTE

Bu bahsin hiç lüzumu yok, ben de seni affediyorum.

SCAPIN

Ama gerçekten büyük k stahlıktı, sizi öyle sopayla...

G RONTE

Bırakalım canım bunları.

SCAPIN

Ölüm döşeginde bile içim sızlıyor, sizi nasıl öyle sopayla...

GÉRONTE

Tanrı aşkına sussana artık!

SCAPIN

Size attığım o sopalar...

GÉRONTE

Sus diyorum sana, ben her şeyi unuttum.

SCAPIN

Heyhat! Ne kadar da iyi yüreklisiniz! Fakat beyefendi, beni gerçekten yürekten affediyor musunuz? Ne de olsa sizi sopayla...

GÉRONTE

Evet dedik ya işte! Kapatalım artık şu konuyu. Yaptığın her şeyi affediyorum, bitti gitti.

SCAPIN

Ah beyefendi, siz bunları söylediniz ya, artık içim çok rahat.

GÉRONTE

Evet ama seni ölmen şartıyla affediyorum.

SCAPIN

Nasıl nasıl beyefendi?

GÉRONTE

Ölümden dönersen ben de sözümden dönerim.

SCAPIN

Ay ay! Yine gözlerim kararıyor!

ARGANTE

Senyör Géronte, bu mutlu günün şerefine onu koşulsuz şartsız affetmelisiniz.

GÉRONTE

Öyle olsun.

ARGANTE

Hadi hep birlikte yemek yiyip keyfimize keyif katalım.

SCAPIN

Size zahmet beni de masada bir köşeye koyuverin de ecelimi orada bekleyeyim.

Molière [Jean-Baptiste Poquelin] (1622-1673):
Clermont Koleji'nde Latin ve Yunan dili ve edebiyatı
dersleri aldı. Hukuk öğrenimi yaptı, bir süre sonra barodan
ayrıldı. Oyunlarında insan gerçekliğini hayranlık verici
bir derinlikle sergiledi. Klasik Fransız komedyasının
kurucusu kabul edilen Molière, tiyatrodaki trup
yöneticisi ve oyuncu olarak da çalıştı.
İlk kez 1671'de, Palais-Royal'de sahnelenen Scapin'in
Dolapları büyük oyun yazarının kaleme aldığı son farştır.
Yalnızca riske girmenin heyecanı için dolaplar çeviren
arlanmaz entrikacı Scapin, genç efendisiyle onun dostuna
yardım etme bahanesiyle babalarına türlü türlü oyunlar
oynar. Molière ölümünden önce Scapin rolünü on sekiz
defa oynamıştır. Scapin'in Dolapları günümüzde hâlâ
Fransız tiyatrosunun en sık sahnelenen
oyunları arasındadır.

Berna Günen (1979): Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu.
Galatasaray Üniversitesi'nde Uluslararası İlişkiler okurken
Robert Schuman Bursu'na hak kazandı ve eğitimine
Fransa'da Institut d'Etudes Politiques de Paris'de (Sciences
Po) devam etti. Aynı okulda 20. Yüzyıl Avrupa Tarihi
üzerine lisans, yüksek lisans ve doktora yaptı. İngilizce ve
Fransızcadan çeviriler yapmaktadır.

9 786254 291609